

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

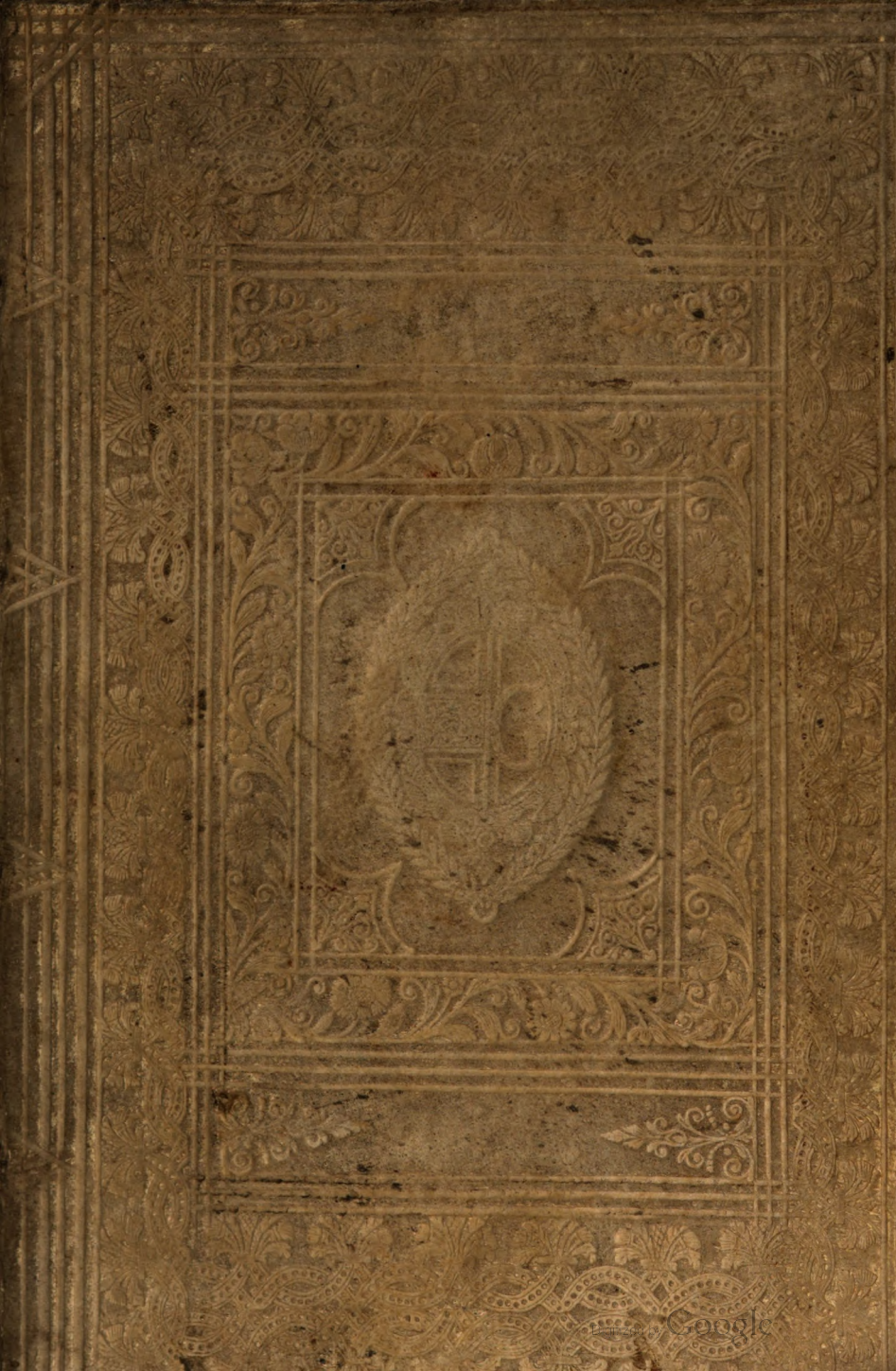
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

MENTEM ALIT ET EXCOLIT

K.K. HOFBIBLIOTHEK
ÖSTERR. NATIONALBIBLIOTHEK

74.W.176

Mikroverfilmt
Umsignieren auf

MF 5925

74.W.176

74. W. 176.

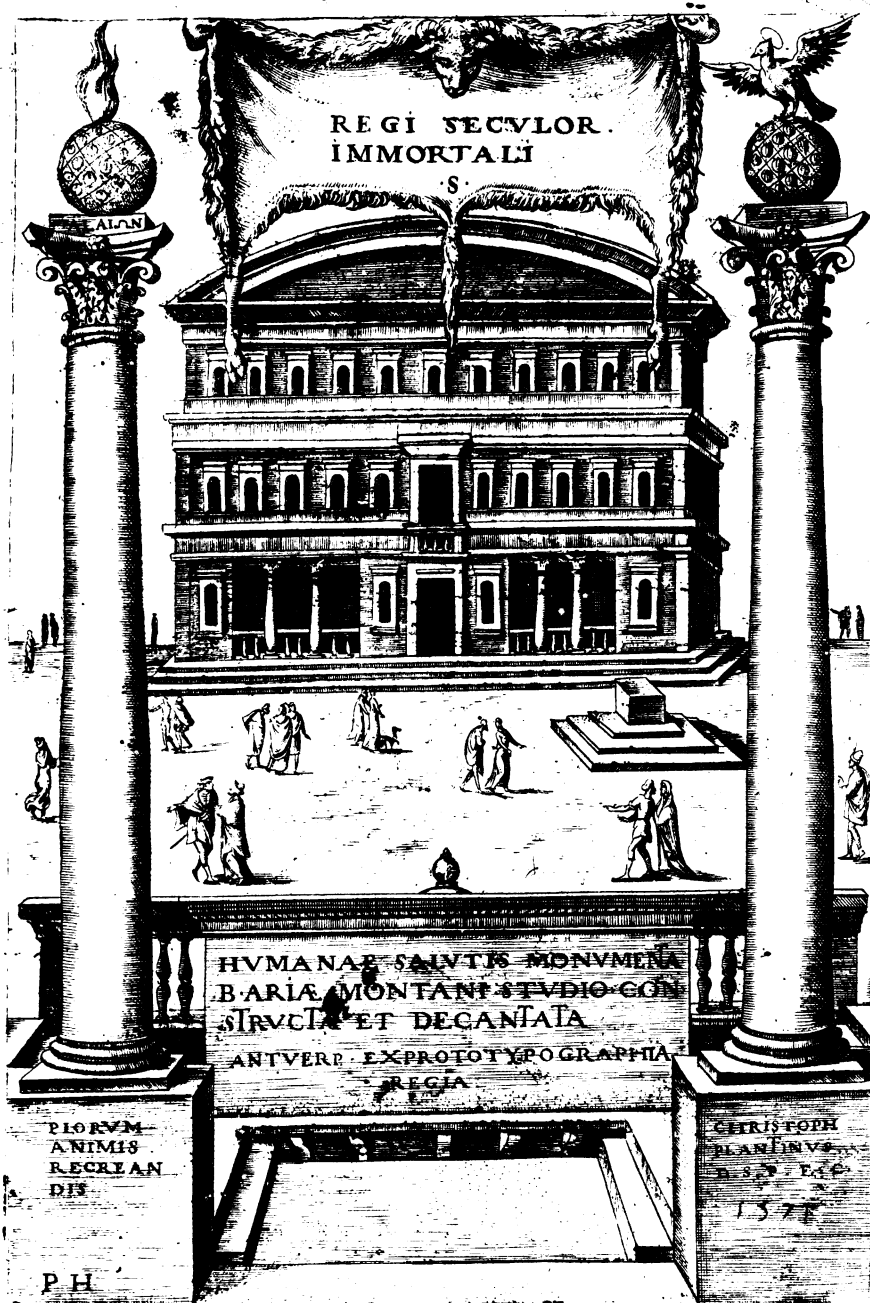

Cartusia Gemnicensis

REGIÆ CATHOL. M^{ris}. PRIVATA LEGE
BRUXELLIS ANNO D. CIO. IO. LXX.
SEPT. ID. MARTII LATA ET FIRMATA
I. DE LANGHE SVB GRAVI MVLCTA
CAVETVR, NE QVIS, CITRA CHRI-
STOPH. PLANTINI PROTOTYPOGR.
REGII VOLVNTATEM, HÆC SALVTIS
HVMANÆ MONVMENTA, &c. PROX.
SEXENNIO VLLO MODO IMITETVR,
IMPRIMAT, VEL QVOVIS MODO
DISTRAHAT.

V M omnes cogitationes, stu-
 dium, operam, atque adeò quid-
 quid in nobis est, candidè Lector,
 ad Typographiam; qua ceteras
 artes sua præstantia illustrat,
 iamdiu contulerimus; nihil nobis charius certè,
 aut antiquius est, quàm ut bonarum litera-
 rum, ac potissimum sacrosancta Theologia stu-
 dia omni ex parte promoueamus, ac piis, iisdem-
 que multiplici disciplinarum genere ornatis vi-
 ris, continuo labore, ac industria (quantulacun-
 que ea est) pro viribus consulamus. Neque ve-
 rò in præbenda studiosis hominibus materia, &
 copiosa gravissimorum studiorum supellectile
 adeò totisumus, quin nonnulla etià oblectamen-
 ta grauib; intermixta studiis, lectoribus subin-
 de proponamus. Hoc enim inter cetera nobis sem-
 per fuit propositum, ut seriis studiis, & conti-
 nuis laboribus defatigatos, incunda aliqua, ne-
 que ea tamen inani occupatione interdum deti-
 neremus. hoc itaque consilio adducti præstantis-

simos, ac probatissimos quosq; Poetas, tum Ve-
teres, tum recentiores: nonnulla etiā alia, in om-
ni ferè artium (quarum professoribus nos satis
esse facturos existimauimus) ac scientiarum ge-
nere opuscula, typis, quoad fieri potuit, eleganti-
bus, excudimus. Cum verò inter ceteras artes,
quas diuina munificentia hominibus elargita
est, pictura ea sit, quæ tum Utilitatis, tum dele-
ctationis non infimas partes suo iure quodam-
modo sibi vendicet, quippe quæ res omnes, quæ
quidem in hac rerum vniuersitate conspiciun-
tur, ita representet, atque ita oculos teneat, ut
ea tanquā vna rerum imagines imperitos etiā
ipsos res gestas luculenter edoceant, ipsumq; ani-
mum moueant, atq. adeò aliàs lecta, quarumq;
memoria exciderat, sui inspectione in mentem
reuocent, ut hac potissimum de causa non par-
uam hac ars cum typographica nostra affinita-
tem habere videatur: instituti nostri esse exi-
stimauimus. Aria Montani publica Utilitatis
studiosissimi, ac de bonis literis, & disciplinis op-
timè meriti, Architectura etiam peritissimi (cui
enim nisi ingeniosissimo huic viro, tabularum,
quas in hoc opere artificiosè calatas conspicias, ad-

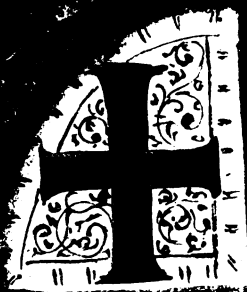
*mirabilem structurā acceptam referamus?) fecundissimum, & quouis doctrina genere refer-
tissimum opus, id est, unam & septuaginta o-
das, quibus ille felici quadam ingenij dexteri-
tate, carminis elegantia, & gravitate maxi-
mum, & admirabile omnino salutis nostra
mysterium iam inde ab ipso primi parentis la-
psu ad Evangelistas usque prosecutus est, ad-
hibitis ad eam rem exercitatisimis pictoribus,
& tabellarum, quibus sacra historia aptissi-
mè representantur, calatoribus, summis labo-
ribus, ac sumptibus, quibus profectò, hac potissi-
mum in parte, ut videre est, nō pepercimus, qua
potuimus industria, typis nostris excudere: idq;
ita elaboratū & omnibus sui partibus absolutū
tibi tandē exhibere. Qua quidem in re si nostros
labores tibi gratos esse comperiemus; longē maio-
ra, Deo dante, tum ab ipso Auctore, tum etiam
à nobis posthac in communem studiosorum uti-
litatem, cui nos totos nostraq; omnia dedicaui-
mus, continuò prodibunt. Vale, & nostrum hūc
laborem equi consule. Antuerpia Calen. Maij,
Anno à Virginis partu M. D. LXXI.*

CHRISTO LIBERATORI S.

CHRISTE tuas laudes, tua magna negotia, parvi
Aggredimur breuibus dicere carminibus.
Ponimus exiguis memoranda exempla tabellis,
Consilium & summi per tua gesta patris.
Annue, dum pictura oculos, auresq; canendo
Pascimus, impleri numinis usque tui.
Tunc dabitur miranda animis arcana videre,
Creditaque humanam vincere sorte vicem.
Tunc animis fidibusque novis, meliora feremus
Carmina, de donis munera nata tuis.

Georgius Pyrenaeus P^{er}
p^{er}itus Herzogb^{er}gen. &c.

Sicut erat salutis.

M. D. LXXXIII.

GEORGE FARMER'S
ARTIST RECORD

I Thesal. v.
Spes galea salutis.
M. D. LXXXIII.

ODE SAPPHICA II.

CLARA *Leuitum soboles, Deo nec
Non viris charum caput, ac puellis,
Quem pater Nilus puerum innocenti
Susulit alueo:*

*Si quid angusto celebrare versu
Possumus magnum, tibi nostra mixtis
Vox ferat, Moses, fidibus dicati
Carminis hymnum.*

*Te repromissa proprium salutis
Indicem, ingratus fugat in remotas
Proditor gentes, generum sed hospes
Nobilis optat.*

*Redditus tandem populo tuorum
Nuncius magni superum parentis,
Rector afflicti & generis minister
Nosceris idem.*

*Præpotens herbis magicoque cantu
Thanamentitas simulare formas,
Mox tibi veris agitata monstris
Victæque cessit.*

*Impiger ductor populi timentis,
Pectora ut verbis recreas disertis;
Ipse, quæ nunquam metuis, pericla
Vincere monstras.*

*Numinis puræ placitura menti
Iura, quæ gentes metuântque reges,
Certus interpret capis, obstupendo
Clarus honore.*

VERÆ SAPIENTIÆ RVDIMENTA.

*Dux hominum interpretq; Dei mitissime Moses;
Omnia qui primus tempora ponis, aue.*

FIDELI MINISTRO POS.

15D

In tabulam prauaricationis parentum.

ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS. III.

EHEV laborum pondera maxima,
Mortale quondam queis premitur genus,
Inuexit orbi tunc recenti
Fæminea leuitatis error.
Postquàm parentum, plura petentium
Quàm vox benigni prabuerat Dei;
Attendit infausti draconis
Credulitas malè suada verbis:
Ardor negatæ dum sapientiæ,
Summique certans ambitio loci
Angustiores dat videri
Diuitias, cumulúmque celat.
Pellexit arbos rarâq; frondium
Prospecta, ramis forma micantibus,
Fatale vt auderent scelesto
Dente (nefas) temerare malum.
Conceptus agro pectore conscius
Succus, patenteis mox reserat vias,
Qua culpa lethi seu mater,
Visceribusque, animisque regnet.
Hoc fonte rixæ, dissidia & furor,
Pugna, rapina, seuâque criminum
Turba & dolores in nepotum
Dedecus exitiúmque manant.

AMBITIO ERVMNOSA.

*Principium errorisq, mali, miseraq, ruina
Est preceptori credere nolle Deo.*

P. B.

FRADIS EXPOLIATRIGIS MONVH.

In tabulam Serpentis à Deo maledicti.

ODE DICOLOS TETRASTROPHOS. IIII.

VICTOR dum, patribus perpetuo iugo
Depressus, celebrat gaudia Lucifer;
Præclara & repetit cum grege perfida
Palmæ præmia nobilis:

Duci fata suis audit absona
Inceptis stabili consilio Dei:
Cristatumque gemens puluere verticem
Squamosus posuit Draco.

Nam cur tu invidia fraudibus insolens
Virtutis referas vel sapientia
Laudem? colloquio quod superes nimis
Vano, fæmineum caput?

Iam te sollicitum terribiles metus,
Expers lætitiæ & suspicio manet:
Quæ semper pauido pectore sentias,
Nec vitare queas ferus.

Quin de fæminea stirpe, tenerrimus
Nascetur valido robore furculus;
Istud comminuat qui cerebrum citò,
Huic dum tu insidias paras.

Exercere malis ingenium dolis,
Et rumpi invidia, perpetuum tibi:
Torquerique animo, quod propriis male
Demens consiliis cadas.

Dein victus grauib. guttura vinculis,
Aeternoque caput supplicio dabis,
Et commenta fremens stultitiæ tuæ
Flammis vindicibus lues.

CONSILIVM ABSCONDITVM.

*Ingeniis hominum cunctis reperire negatum
Surgit opus, magno propositum Artisfici.*

MISERICORDIAE ASSERTICULUS.

15D

In tabulam Noë sacrificantis.

ODE SAPPHICA V.

*SOL ubi calo faciem sereno
Purus ostendit, decus atque rebus
Redditum est, quales variata formas*

Terra tenebat :

(Nuper heu noxis hominum per omnes

Ambitus Luna penitus negata his

Vsibus vita & pelago innatanti

Iussa latère)

Tunc senex, auctor sobolis futura,

Cespitem instratas pia thura ad aras

Admouet, iungens precibus probanda

Dona superstes.

'Annuit votis Deus, ac benigna

Voce, sint, dixit, renouata certis

Cursum, iustos habitura mundi

Tempora fines.

Iam semel vastis periisse in undis

Secla brutorum sobolemque Adami,

Sit satis; posthac potiora tecum

Fœdera iungam.

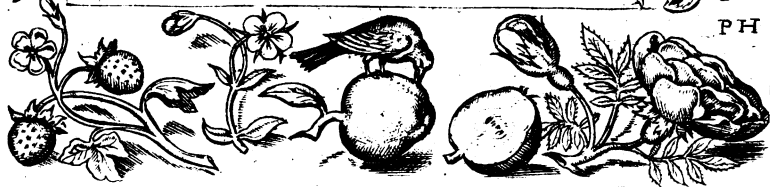
FOEDVS INSTAVRATVM.

*Fraude hominum Deus offensus cum cōcipit iras,
Consilij clemens est memor usque sui.*

MISERICORDIAE PROSPECTRICE. S.

PH

In tabulam peregrinationis Abrahæ.

ODE DICOLOS DISTROPHOS AD FIDEM.

VI.

QVEM tu diua fides virum
    Viuentem solido pectore finxeris;
Vulgo & sepositum leui;
    Arcani imbueris muneribus tui;
Illum non labor improbus,
    Ignotiue loci suspicio tremens;
Aut urbis memorem sua,
    Laudantémue soli commoda cogniti;
Terret, quo minus arduas
    Iussus voce Dei perficiat vias.
Quamquam incerta quies loci
    Non vsquam stabilem contineat domum,
Iámque exusta caloribus,
    Iam concreta pigra frigoribus niuis
Ostendet regio metum:
    Non sylua indomitæ horribiles feris,
Non præceps fluuij fragor,
    Non obiecta hominum turba nocentium
Frangit propositum graue,
    Quin metam teneat victor amabilem.
O virtutibus integris
    Dux certa, & superùm viribus amula,
O qua corpore languidis
    Robur sufficere & vim potes integram;
Tu insperata parentibus
    Effæcto senio pignora prospicis;
Tu montes trahere, & maris
    Fluctus discicere, & flumina rupibus
Insuetas noua per vias
    Deriuare potes; nam bonus omnia
Regnator superùm tuis
    Et sese voluit tradere nutibus.

OBEDIENTIA CONSTANS.

*Ille sapit, qui diuitias patriamq; genusq;
Qui decus in solo numine proposuit.*

FIDELI DUCI SAC.

ODE DICOLOS TETRASTROPHOS. VII.

*SPECTATVM innumeris antè periculis
Vinacis fidei robur, in ultimos
Incurfus stabilis sustinet Abraham,
Aeternúmque meret decus.*

*Incensus studiis, & docilis sequi
Quicquid vel iubeat vel vetet arbiter,
Calorum bonus & calicolum sator
Cui se subdiderat pium:*

*Exhausti senij pignora dulcia
Concessa, ac sobolis semina postera,
Flammis ut properet tradere mysticis;
Præsens voce monet Deus.*

*Illum non iuuenis vultus amabilis,
Hostis qui gladium sisteret, ac manus;
Nec virtus variis unica seculis
Turbat; nec pietas patrem:*

*Orbandæ aut gemitus coniugis, & graui
Questu perpetuo difficiles dies,
Aut immensus amor continet editi
Nati non solitis modis.*

*Promissam sobolem iussa negantia, &
Pugnans pollicitis consilium nouum
Non sistit dubium, nec facit exitus
Spem deponere prosperi.*

*Namque immota fides, cum semel baserit
Deuoto penitus pectore, sustinet
Quicquid vel superum, vel genus inferum
Vel tentare paret Deus.*

DEI TESTIMONIUM.

*Nil nisi quod dixit Dñs sapere, hoc sapientū est
Et nusquam visum fallere consiliū.*

DEO EXAMINATORI. S.

ODE DICOLOS DISTROPHOS. VIII.

QUÆ patribus firmata olim sunt fœdera primis,
 Nouiq; cœpta ab orbis ante termino,
 Et quæ prima hominum, quæq; altera credidit ætas,
 Rudi sed usque peruoluta imagine:
 Hac eadem iam clara magis, monstratâque cernit
 Suo Iacobus expedita tempore.
 Qui dum humilis, fugiensq; minas fratrisq; furores,
 Deum vocaret, inq; vota posceret;
 Et placido iam membra daret recreanda sopori,
 Labore pressa, mente sed vigil magis:
 Encertus docilisq; poli manifesta videbat
 Patentis ampla permicare limina;
 Innixamq; solo scalam, quæ vertice summo
 Poli tonantis alta templa vinceret;
 Multifidoq; gradu terris deduceret imis
 Ad usque tecta fulgidi orbis aurea.
 Illic supremam sedem, pater ipse benignè
 Fouens, tenebat efficace numine;
 Quo vultu solisq; ignes, hyemesq; niuales,
 Et impotentis impetum maris regit.
 Hâc iter ad superos didicit, certamq; patere
 Viam perennis usque ad intima ætheris.
 Iamq; oblata hominum generi commercia diuûm
 Videns, fatetur atque adorat excitus.
 Cernit enim aligeros, non agmina rara, ministros
 Identidem altos ferre per gradus pedem:
 Inde hominum terras inuisere, rursus & isthinc
 Tonantis alta commicare limina.
 Tunc pauet agnoscitq; domum portamq; supernam.
 Opus sed astra quod pererrat ultima,
 Quodq; premens terras, prateruolat athera, in arcum
 Vocare carmen & referre sit nefas.

HVMANA DIVINITAS.

*Cur tanto genus humanum dignetur honore
Dicere, non nisi qui perficere ipse potest.*

DEI PHILANTHROPIAE S.

In testamentum Israëlitis.

ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS. IX.

VICINA letho prouida mens senis,
Et iussa patrum tendere ad inferas
Sedes piorum, quas serenat
Spes patriam recolens supernam:
• Et iam secundo proxima lumini,
Soluenda pressi & corporis artibus,
Calique promissis adhærens,
Certa boni memor & futuri;
Dilecta proles pignora postera
Bis sena natos nomina conuocat,
Speraret unde & comparandam
Sideribus sobolis cateruam.
His tum vaganti ac hospitibus domo,
Certi nec. vsquam compotibus soli,
Speranda venturos in annos
Fata canit, numeratque sortes:
Et regna, regum & munera, diuites
Promittit urbes, & spolia, atque opes:
Gentes, & extinctos tyrannos,
Numinis auxilio potentis.
Mores nepotum, cunctaque ab ordine
Spectanda rerum sæcula differit;
Seruanda praecepta & secundis
Temporibus dubiisque dicat.
Responsa magni mystica consili,
Plenumque priscis pollicitis opus,
Sermone quæ aeternam latenti
Mentibus insinuant salutem.
Ille & sepulchri funera debita
Optabat, agris in Iebusum sibi,
Mansurus electos nepotes
Sede piis patribus notata.

FIDES MORTI INSUPERABILIS.

*Constituit rerum certos ex ordine fines,
Vatibus & tradit secula notanda Deus.*

DEO DOCTORI SAPIENTI G.

HD

ODE SAPPHICA X.

NVLLA vis terris, licet usque densa
Fulta conatu, valet imperantis
Numinis certam variare mentem,
Consiliūmue.

Nam simul iunctis opibus, manuq;
Stulta mens tentat temerare sanctos,
Nescit, ac cali tamen euehendos

Suscipit orsus.

Quiq; deduci monitis supernis
(Quæ iuuant puras recreantq; mentes)
Abnuit, sumptis, equus ut, capistris
Voluitur amens;

Ne queat sacros retinere cursus.
Impij quondam soboles Chameſi,
Nempe dilectam superis parabat
Perdere gentem.

Quodq; plantarat Deus ipse cultor
Germen augenda pietatis, undis
Damnat, & monstris fluuij Tyrannus
Destinat atrox.

Sed nefas horret subiſſe Nilus,
Audit ut flentis pueri querelam,
Quem dat arcana Deus administrum
Esse salutis.

Ipsæ & infanteis vigil amnis undas
Contrahit, parcens properare, & acres
Continent morsus liquido adnatantes
Flumine pisces.

Denique iniusta populator auſa
Qui sit & vindex generi, nocentis
Regis ingrato gremio fouetur,
Crescit & ignis.

IOHANNVS MISERICORDIÆ CONCED.

*Casibus in duris rerum, spes certa salutis
Expectare, bonus quid velit ipse Deus.*

PROVIDENTIAE VICTRICI. P.

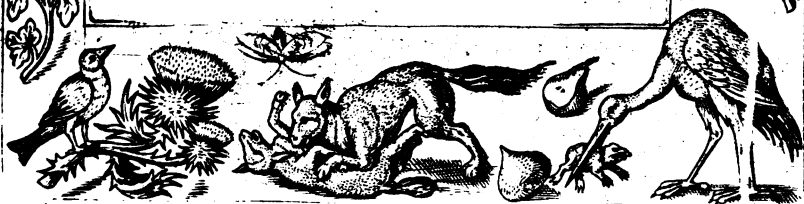
OLIM expectata iam nimium diu
Moses & mente, & viribus integris
Non vana sperandæ salutis
Signa suo generi adferebat:
Pridem nutritus molliter aulico
Sumptu, qui posset delitiis frui,
Et verba concepti fauoris
Vendere, compositumque fumum.
Non quisquam claris doctior artibus
Illo, non belli consiliis prior,
Aequanda summis aucupari
Præmia principibus valeret.
At quantum posset viribus ingeni
Quantum præstanti robore corporis,
Totum paterno dedicabat
Ille Deo & populo suorum.
Tum fratrum casus commiserans graneis,
Quorum pro rebus non timeat mori,
Proponit audax & doceri,
Et facere auxilij periculum.
Illius vires & studium efficax
Sensit (nam liber viderat) improba
Qui Aegyptij vidit sepulchra
Membra, dari nimium superbi.
Sed prona fraudi mens hominum sua,
Et sæpe oblati inuida commodis,
Momenta monstratæ salutis
Spernit & auxilij ministrum.
Hunc iras regis cum generis dolis
Vitantem, grato pignore suscipit,
Seruatque Midianes ad illa
Tempora, quæ Deus annotarat.

OPTIO INCOMPARABILIS.

*Publica cura animos magnos, & pectora tentat:
Certaq; discrimen corda subire grane.*

SAPIENTIAE ILLUMINATRICE 6.

In tabulam Mosis, rubi incendium mirati.

ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS. XII.

FLAMMAS innocuas non solitum genus,
Incensiq; rubum frondibus integrum,
Audax noscere Pastor
Vel tentare (nefas) caue.
Quamvis tu Phariis cultior artibus,
Caelo dinumeres astra nitentia;
Et res noperis unus,
Quas tellus fouet ac mare;
Humanam fugiunt hæc sapientiam,
Et nostro positos ingenio modos,
Queis attingere mundi
Vix conclusa licet polis.
Quod si tantus amor discere, quam nouam
Mirator speciem conspicias; infimas
Curas exue terra,
Et fastus animi graues.
Fædis ne temeres, ah, loca sordibus;
Quæ cernis sacra sunt plenâq; numinis:
Hac mente, & pede puro,
Simplex discipulus petas.
Hic iam veridica nunc docere,
Quam magnis valeat viribus efficax;
Ignis vertere mundi
Formas in speciem nouam.
Namque ille & tenebras, & chaos, & nihil
Quondam discutiens intulit optimi
Mundi consona membra,
Finesq; & varium decus.
Idem gratus amor perpetuo bonus,
Flamma quem specie non temere vides,
Vitam reddere & almam
Lucem terrigenis parat.

VINÆ VIRTUTIS SPECIMEN

*Fluctibus in mediis, & tempestatibus orbis
Certa est, quæ charis lux micet alma piis.*

MISERICORDIÆ MEMORI. S.

In tabulam exitus ex Ægypto.

ODE DICOLOS DISTROPHOS. XIII.

ISACI pueri integri

Maturi inuvalidis cum senibus viri,
Mixa matribus ac nurus,
Et quantum populi est ordine ab infimo;
Maturate laboribus

Exire, atque humili seruitij domo.

Aurum, & gemmea pocula,

Argenti & solidi vasa nitentia,

Texta & vellera purpure,

Et quicquid spolijs possideat ferox

Diri progenies Chami,

Deuictis penitus diripite hostibus.

Nec clementia parcere

Cuiquam, nec statuat pignoribus modum:

Vestrum nam, pauidi mora,

Discessum rediment munere quolibet.

Suetos pondus iniquius

Compulsis humeris tollere sarcinas

Iam nunc non pigeat graueis;

Et vires cumulent diuitiae nouas.

Summi hinc dextera numinis,

Hinc addant animos gaudia publica,

Sancti hinc auspicium ducis,

Qui vos è tenebris carceris horridi,

Duri & seruitio iugi,

Ereptos retulit luminis in diem;

Arcanis meritam diem,

Dignam & perpetuis carminibus coli,

Vitæ munia libera

Quæ seruis renouat, quæ populi decus.

Summi consilium Dei,

Vos iam magnificis tollite laudibus:

Faustas spes hilares capite

Et sentite, fluant ut leuins dies.

EVANGELII EXEMPLVM.

*Nil non posse datum iis quorum pietasq̃ fidesq̃
Prompta sequi cedit, qua vocat vsq̃ Deus.*

VERBO EFFICACI SAC.

QUA maris undisoni longo sinuata recessu
 Littora, diductas propulsant margine rubro,
 Illic Aethiopum terras, Nilig^q vagantis
 Irriguos campos; Arabum spirantia thure
 Arua bono, & gemmis illinc palmisq^q decora,
 Diuini praefixa olim monumenta triumphⁱ,
 Perpetuo stabilita manent, semperq^q manebunt;
 Dum lux, dum calo consent radiantia puro
 Sidera; & assiduo spirantes agmine venti
 Aërios repetent tractus, pelag^q tumentⁱ
 Constabunt liquidas non irrita iura per undas.
 Hus etenim populos quondam saeuumq^q tyrannum,
 (Sacrilegam sobolem Chami, Phariosq^q colonos)
 Militibus Deus euertit, furibundaq^q fudit
 Consilia, atque ipsos immensa strage, nec ullo
 Seruatos numero, iussit descendere in atras
 Pallentis lethig^q domos, Erebiq^q tenebras,
 Contento studio summis & viribus ausos
 Iudicium temerare Patris, cui maxima mundi
 Corpora concordⁱ parent variantia lege:
 Quique suum populum promissa ad regna vocatum
 Iusserat, iniustumq^q iugum, saeuasq^q catenas
 (Excelsa quae cuncta manu confregerat ipse)
 Excutere, & monstrata sequi fatig^q viag^q
 Signa, reuertentes gratè memoranda per annos.
 Ergo lecta manus, discissas ducta per undas,
 Vitalem mirata diem, procul aspicit omni
 Littore proiectos hosteis, numeroq^q carentem
 Exanimùm turbam in pelago, partemq^q profundo
 Coniicit immersam caeno, sabuloq^q sepultam,
 Liberâque exultat plebes, laudâtque potentis
 ACTA DEI, ARCANÆQUE CANIT MONVMENTA SALVTIS.

ARCANE SALVTIS ARGVM.

*Quis voluit prodesse Deus, Natura benigna est
Omnis, at vlticem fert inimica cohors.*

DEO VICTORI VINDICE SAG.

QVOD prima nusquam sacula viderant,
 Videre cani cum pueris senes,
 Vxorq^{ue}, nubiliq^{ue} virgo,
 Turba pauens populûsque cunctus,
 Mortalium vti colloquii Deum,
 Et voce sancti numinis indice,
 Præsentis electaq^{ue} gentis
 Fœdera participem subire:
 Cùm liberatam seruitio graui
 Plebem sacratis montium in abditis
 Doctôrque, dictatôrque coram
 Alloquitur, recitatque leges.
 Cui signa præfert sollicitus timor,
 Qui corda miro concutit impetu,
 Clamore perrumpens tubaq^{ue}
 Saxa sono, tremulôsq^{ue} monteis.
 Hinc ignis alto deuolat athere,
 Summiquæ tractus montis & aëra
 Collustrat, vrentesque flammæ
 Congeminat, penetratque cautes.
 Tunc explicatis vocibus, optima
 Præcepta plebes, iurâque suscipit,
 Aequûmq^{ue}, prælucensque verum,
 Fâsque pium, officiûque normam.
 Legesque certum qua doceant decus;
 Sed mole montes concutiant graui,
 Morbôque languentis auito,
 Imperio exagitant tremendo:
 Donec potenti numine, cordium
 Illapsus vrat spiritus intima,
 Præstare & expertes paucis
 Sponte animos meliora donet.

HUMANÆ INFIRMITVDINIS EXAMEN

*Lux terris veneranda micat, mortalia sed quæ
Lumina præstringens turbet & usq; premat.*

DEO PYRO SANCTO TERRIS. S.

PENV benigni ex atheris editam
 Intaminato & munere simplicem
 Miratur annonam legendo
 Plebs alacris, cumulūq; magnum.
 Desideratis quas tulerat dapes,
 Festina sacrum dum sequitur ducem,
 Verbisq; concedens supernis,
 Tesqua petit sterilesq; tractus.
 Tunc providentis consilio Dei
 Educta turma pennigera cohors,
 De rore confectas sereno
 Ambrosiamq; epulasq; promit.
 Nullis parata hac dona laboribus,
 Lentis vel anni cursibus, aut gravi
 Quæsitæ curarum tumultu
 Lucifer exoriens ferebat.
 Sic dormienti, cui superi fauent,
 Adaueta rerum commoda cernimus.
 Aedeisq; crescentemq; longo
 Tempore progeniem parari:
 Dum certus ille, & pollicitis pius
 Credens benignis, non timet ardua
 Ferre, atque quâ ducit vocantis
 Mens, sequitur, peragratq; certus.
 Hac esca plenam numinis & manum
 Atque efficacem pascere comprobat,
 Natura seu iussas ministret,
 Siue neget properata parteis.
 Maiores nostris fercula seculis
 Delata puri culminibus poli
 Ponuntur, æternaq; vita
 Pignora terrigenis petenda.

FIDES · NVSQVAM EGENS.

*Esse homini in terris poterit qua grata voluptas,
Cui diuina semel contigit Ambrosia?*

PROVIDENTIAE LOCUPLET: S.

PH

ODE SAPPHICA XVII.

NON pauens vanis metus, & viarum
 Qui negat duras tolerare casus,
 Longa vel deses memorat remoti

Tadia finis;

Sed fides constans animique magni,
 Qua semel certo radiata verbo,
 Tramitem ostensum subit, atque cali

Prospicit alti

Templa, lux unde & fauor, ac potentis
 Vis tenax verbi, penetrare prasens
 Turbidi fluctus maris, ac secundo

Gratia ductu;

Illam mirandos superans labores,
 Quos iuuet quondam meminisse, pulchrum
 Præmium summo positum reportat

Culmine victrix.

Tunc probat sortis memor & prioris,
 Digna quàm multis fuerint periclis,
 Quàmque contento repetenda cursu

Munera dia.

Sic & Aegypti miseris redempta
 Vinculis felix manus, aduocanti &
 Obsequens verbo, tenuit quietis

Regna beata.

Hinc inaccessos trepidare montes,
 Hinc opes visa est solito priores,
 Largius turba venienti in usum

Fundere tellus.

Primus & custos regionis, altum
 Sensit ut numen, renuens morari,
 Fluminis portam vitream tumentis

Pandit Iarden.

CONSTANTIÆ FRUCTVS.

*Felix qui monitusq; Dei verbisq; benigni
Audiit, ille sacra compos erit patria.*

FIDELI DEO S.

FD

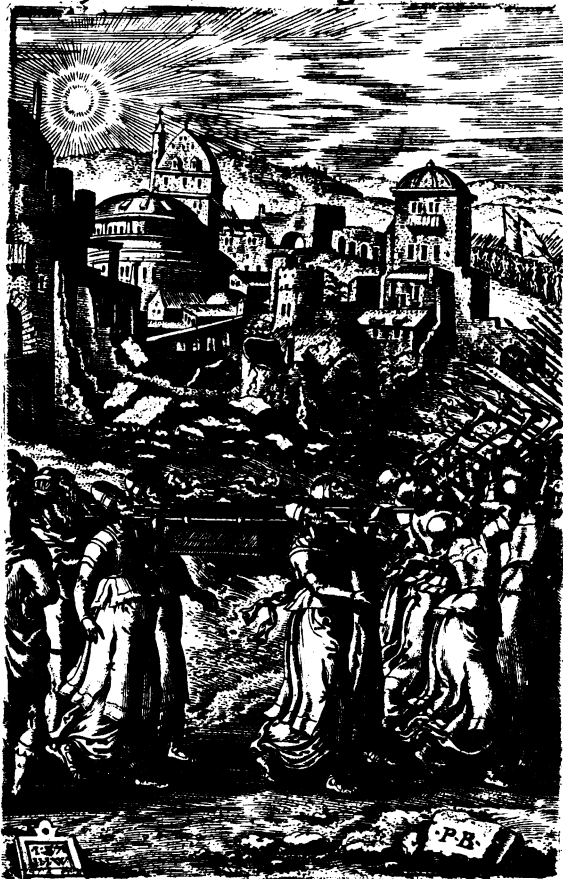
In tabulam expugnatarum gentium.

ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS. XVIII.

AUDITA quantum vox valeat Dei
Conuersis rerum cursibus edere,
Vidère, qui dicto audientes,
Castra loci tetigere odori.
Insueta terris turma recentibus,
Vastis neque ampli corporis artubus
Aequanda cum vulgo tumentum,
Quos regio tulerat, gigantum;
Densis sed una cum populis tamen
Exercitati robore praelij,
Non parua molitos tyrannos
Consilia exuperauit hospes.
Antiqua namque hos crimina, cum suis
Damnata prorsus gentibus, ultimas
Perferre pœnas, atque auitis
Tradiderant spoliare fundis.
Quos non labore, at numine vindice
Dux sternit instans. Adsumus, adsumus
Ultoris aeterni ministri,
Atque suos peragentis orsus.
Vexata tellus fraudibus impiis,
Prolem nefandi conuomuit Chami,
Natosq; suscepit fidelis
Hospitis, & memor & beata.
Arcana quo iam nomina maximi
Doctore primum numinis audiit:
Qui secla, caelestèsque turmas
Vnus agit moderator equus.
Turrita iusto mœnia iudici
Firmata vastis veetibus, & trabes
Cessere, & ingenti ruina
Sponte sua, patuere muri.

ANIMADVERSIO MATVRESCENS.

*Non gladio aut numero, non vi, sed numinis alti
Consiliis certis vincere magna datur.*

DEO VLTORI IVSTO

DIFFERTA rerum diuite copia
 Munita densis gentibus, arduo &
 Vallata murorum reductu,
 Regna cadunt pereuntque iniqua.
 Collata quamvis consilia, & manus,
 Et conuocatis fœdera regibus,
 Armisque fulgentes iniquas
 Munierint populi rapinas:
 Solum potentis consilium Dei
 Exors refringi, permanet & quibus
 Audita præmonstrant vocantis
 Dicta viam intrepidè obsecutis.
 Extructa multis oppida sumptibus,
 Implerat auro posteritas Chami,
 Et gemma & ostræ prænitentis
 Velleribusque, opibusque magnis:
 Sed execrandis fraudibus ac dolis
 Quæsitæ, fœdusq; vsibus addita,
 Proscripsit integri potestas
 Iudicij dominosque prestat.
 Hac ipse nullis indignus arbiter
 Nono colono diuidit, & bonos
 Commendat exercere in vsus,
 Non propria referenda laudi.
 Valde stupenti tam citò plurium
 Cessisse regnorum imperium sibi:
 Et ante quàm possent obiri
 Cuncta oculis, potuisse vinci.

PERSEVERANTIÆ. EXITVS.

*Quis tam multa breui dicat po tuisse domari
Tempore, vir nisi qui credidit & studuit?*

DEO VERACI POTENTI. S.

PH

In tabulam cultus antiqui.

ODE SAPPHICA XX.

CONSITIS lato studiose in agro
Vitibus, magnam posuisse curam
Principem cali, referenda ad vsque

Tempora fructus
Scimus, ac doctos variis ministros
Artibus, certas operas colendo
Commodè addictos adisse, multo

Non sine sumptu.

Hic apros arcet, genus & nocentum
Vocibus ferroq; abigit ferarum:

Hic fodit; ramos vitio fluentes

Præsecat alter.

Sarcit & sepes alius reuulsas,
Nec tamen nulla subeunt pericla, at
Saucius duro cadit in labore

Sæpe colonus.

Cura sed maior fuit expiandi:
Nam sacerdotes variante sæpe
Distinent cultu repetenda cunctis

Sacra diebus:

Horridi ne quid vitij precatos
Occupet, natum aut penitus medullas
Palmitum carpat, vitiætue pestis

Extera vitem.

Cura qua humanos renouata morbos
Arguens, ipsum vocat auferenda
Compotem labis, dominum & salutis

Artificemq;.

Ergo vos nostro generi fauete, &
Aurea o cali properate secla,
Victimis cunctis positura finem,
Seruitusq;.

EXPECTATÆ EXPIATIONIS VMBRA.

*Pontificem, quem prisca olim petiere supernum
Secula, nostra tenent, qui litet & placeat.*

DEO CLEMENTI PLACABILI S.

QVOD prima nusquam sacula viderant,
 Videre cani cum pueris senes,
 Vxorq, nubilisq, virgo,
 Turba pauens populusque cunctus,
 Mortalium vti colloquius Deum,
 Et voce sancti numinis indice,
 Prasentis electaq, gentis
 Fœdera participem subire:
 Cum liberatam seruitio graui
 Plebem sacratis montium in abditiis
 Doctôrque, dictatôrque coram
 Alloquitur, recitatque leges.
 Cui signa prasert sollicitus timor,
 Qui corda miro concutit impetu,
 Clamore perrumpens tubaq,
 Saxa sono, tremulosque monteis.
 Hinc ignis alto deuolat athere,
 Summiq,ue tractus montis & aëra
 Collustrat, vrentesque flammæ
 Congeminat, penetratque cautes.
 Tunc explicatis vocibus, optima
 Prascepta plebes, iurâque suscipit,
 Aequumque, pralucensque verum,
 Fasque pium, officiiq,ue normam.
 Legesque certum qua doceant decus;
 Sed mole montes concutiant graui,
 Morboque languenteis auito,
 Imperio exagitent tremendo:
 Donec potenti numine, cordium
 Illapsus vrat spiritus intima,
 Prasstare & expertes pauoris
 Sponte animos meliora donet.

HUMANÆ INFIRMITVDINIS CARM.

*Lux terris veneranda micat, mortalia sed quæ
Lumina præstringens turbet & usq; premat.*

DEO PVRO SANCTO TERRIS. S.

PENV benigni ex aetheris editam
 Intaminato & munere simplicem
 Miratur annonam legendo
 Plebs alacris, cumulūq; magnum.
 Desideratis quas tulerat dapes,
 Festina sacrum dum sequitur ducem,
 Verbisq; concedens supernis,
 Tesqua petit sterilesq; tractus.
 Tunc providentis consilio Dei
 Educta turma pennigera cohors,
 De rore confectas sereno
 Ambrosiamq; epulasq; promit.
 Nullis parata hac dona laboribus,
 Lentis vel anni cursibus, aut gravi
 Quasita curarum tumultu
 Lucifer exoriens ferebat.
 Sic dormienti, cui superi fauent,
 Adaucta rerum commoda cernimus,
 Aedeisq; crescentemq; longo
 Tempore progeniem parari:
 Dum certus ille, & pollicitis pius
 Credens benignis, non timet ardua
 Ferre, atque quā ducit vocantis
 Mens, sequitur, peragratq; certus.
 Hac esca plenam numinis & manum
 Atque efficacem pascere comprobat,
 Natura seu iussas ministret,
 Sine neget properata parteis.
 Maiora nostris fercula seculis
 Delata puri culminibus poli
 Ponuntur, aeternaq; vita
 Pignora terrigenis petenda.

FIDES NVSQVAM EGENS.

*Esse homini in terris poterit quæ grata voluptas,
Cui diuina semel contigit Ambrosia?*

PROVIDENTIAE LOCUPLET S.

PH

ODE SAPPHICA XVII.

NON pauens vanis metus, & viarum
 Qui negat duras tolerare caſus,
 Longa vel deſes memorat remoti
     Tædia finis;
 Sed fides conſtans animique magni,
 Quæ ſemel certo radiata verbo,
 Tramitem oſenſum ſubit, atque cali
     Proſpiciat alti
 Tempa, lux unde & fauor, ac potentia
 Vis tenax verbi, penetrare præſens
 Turbidi fluctus maris, ac ſecundo
     Gratia ductu;
 Illa mirandos ſuperans labores,
 Quos iuuet quondam meminiffe, pulchrum
 Præmium ſummo poſitum reportat
     Culmine victrix.
 Tunc probat ſortis memor & prioris,
 Digna quàm multis fuerint periclis,
 Quàmque contento repetenda curſu
     Munera dia.
 Sic & Aegypti miſeris redempta
 Vinculis felix manus, aduocanti &
 Obſequens verbo, tenuit quietis
     Regna beata.
 Hinc inacceſſos trepidare montes,
 Hinc opes viſa eſt ſolito priores,
 Largius turbæ venienti in uſum
     Fundere tellus.
 Primus & cuſtos regionis, altum
 Senſit ut numen, renuens morari,
 Fluminis portam vitream tumentis
     Pandit Iarden.

CONSTANTIÆ FRUCTVS.

*Felix qui monitusq, Dei verbisq, benigni
Audiit, ille sacrae compos erit patriæ.*

FIDELI DEO S.

AVDITA quantum vox valeat Dei
 Conuersis rerum cursibus edere,
 Videre, qui dicto audientes,
 Castra loci tetigere odori.
 Insueta terris turma recentibus,
 Vastis neque ampli corporis artubus
 Aequanda cum vulgo tumentum,
 Quos regio tulerat, gigantum;
 Densis sed una cum populis tamen
 Exercitati robore praelij,
 Non parua molitos tyrannos
 Consilia exuperavit hospes.
 Antiqua namque hos crimina, cum suis
 Damnata prorsus gentibus, ultimas
 Perferre pœnas, atque auitis
 Tradiderant spoliare fundis.
 Quos non labore, at numine vindice
 Dux sternit instans. Adsumus, adsumus
 Vltoris aeterni ministri,
 Atque suos peragentis orsus.
 Vexata tellus fraudibus impiis,
 Prolem nefandi conuomuit Chami,
 Natosq; suscepit fidelis
 Hospitis, & memor & beata.
 Arcana quo iam nomina maximi
 Doctore primum numinis audiit:
 Qui secla, caelestisque turmas
 Vnus agit moderator equus.
 Turrata iusto mœnia iudici
 Firmata vastis vectibus, & trabes
 Cessere, & ingenti ruina
 Sponte sua, patuere muri.

ANIMADVERSIO MATVRESCENS.

*Non gladio aut numero, non vi, sed numinis alti
Consihiis certis vincere magna datur.*

DEO VLTORI IVSTO

DIFFERTA rerum diuite copia
 Munita densis gentibus, arduo &
 Vallata murorum reductu,
 Regna cadunt pereuntque iniqua.
 Collata quamuis consilia, & manus,
 Et conuocatis fœdera regibus,
 Armisque fulgentes iniquas
 Munierint populi rapinas:
 Solum potentis consilium Dei
 Exors refringi, permanet & quibus
 Audita præmonstrant vocantis
 Dicta viam intrepidè obsecutis.
 Extructa multis oppida sumptibus,
 Implerat auro posteritas Chami,
 Et gemma & ostri prænitentis
 Velleribusque, opibusque magnis:
 Sed execrandis fraudibus ac dolis
 Quasita, fœdusq; usibus addita,
 Proscripsit integri potestas
 Iudicij dominosque prestit.
 Hac ipse nullis indignus arbiter
 Novo colono diuidit, & bonos
 Commendat exercere in usus,
 Non propria referenda laudi.
 Valde stupenti tam citò plurium
 Cesisse regnorum imperium sibi:
 Et ante quàm possent obiri
 Cuncta oculis, potuisse vinci,

PERSEVERANTIÆ EXITVS.

*Quis tam multa breui dicat potuisse domari
Tempore, vir nisi qui credidit & studuit?*

DEO VERACI POTENTI. S.

PH

In tabulam cultus antiqui.

ODE SAPPHICA XX.

CONSITIS lato studiose in agro
Vitibus, magnam posuisse curam
Principem cali, referenda ad usque

Tempora fructus
Scimus, ac doctos variis ministros
Artibus, certas operas colendo
Commodè addictos adiisse, multo

Non sine sumptu.

Hic apros arcet, genus & nocentum
Vocibus ferroq; abigit ferarum:

Hic fodit; ramos vitio fluentes

Præsecat alter.

Sarcit & sepes alius reuulsas,
Nec tamen nulla subeunt pericla, at
Saucius duro cadit in labore

Sæpe colonus.

Cura sed maior fuit expiandi:
Nam sacerdotes variante sæpe
Distinent cultu repetenda cunctis

Sacra diebus:

Horridi ne quid vitij precatos
Occupet, natum aut penitus medullas
Palmitum carpant, vitiæque pestis

Extera vitem.

Cura qua humanos renouata morbos
Arguens, ipsum vocat auferenda
Compotem labis, dominum & salutis

Artificemq;.

Ergo vos nostro generi fauete, &
Aurea o cali properate secla,
Victimis cunctis positura finem,

Seruitusq;.

EXPECTATÆ EXPIATIONIS VMBRA.

*Pontificem, quem prisca olim petiere supernum
Secula, nostra tenent, qui litet & placeat.*

DEO CLEMENTI PLACABILI S.

ODE DICOLOS DISTROPHOS. XXI.

HUMANI ingenij licet
Solers vaftricies, callidus ac dolus,
Celet compositum nefas,
Aut blandè impositis nominibus leuet,
Indulgens sceleri suo
Asperso nitidis mille coloribus;
At qua cor hominum tamen,
Et renes penetrat, cunctaque prouidens
Pertingit sapientia,
Et sermo ignifero fulmine acutior,
Fallax terrigenas genus
Arctis compedibus praligat, ut neque
Elabi valeat prius,
Nec celare notam, nec fugere improbi.
Nam dum mens nimium sibi
Ignoscit, vitiūque alterius leue
Intentis oculis videt,
Exemplo similis iudicij, malis
Succumbens propriis cadit,
Et damnata sibi iura subit prior.
Felix qui metuit vigil,
Iras ne horribiles Numinis excitet;
Et vitam peragit pius
Intentam studijs, & fidei & preci;
Certo proximus huic gradu,
Qui contracta mali criminis expias
Probra, & qui monitus bonis
Vatum consilijs, cedere mollior,
Mentēque & studium mali
Permutans, facilem sollicitat Deum;
Offensamq; gemens grauem,
Exclusus, patria suscipitur domo.

POENITENTIAE UTILITAS.

*Iure perit, qui cunctatur damnare priora
Crimina, & ad veniam sollicitare Deum.*

DEO MISERICORDI S.

RECTVM & merentem plurima nouimus
 Laudis probata premia iudicem ,
 Deuota quem produxit Anna
 Et sterili recreauit aluo .
 Illum exigentem iam spatia vltima ,
 Summi & solutum munere consulis ,
 Excelsa contentum paterno
 Rama lare & tenuem recepit .
 Pleno laboris perpetui seni ,
 Atque inquietos assiduo dies
 Nil tadioſi turba vulgi
 Excipit , arbitrioſe fingit .
 Non deferenda (ſi ſaperet magis)
 Sortis prioris , res populi hunc bonum
 Poſtrema dimiſit miniſtrum ,
 Et meminit , gemuitq; ſemper .
 Cuius ſacrata quid valeant preces ,
 Senſit marinus cum populis Dagon ,
 Quos terror athra fulminantis
 Diſſoluït , domitosq; fregit .
 Reſponſa quondam hic à puero bonus
 Firmare certo numinis indice ,
 Exempla duratura veris
 Hiſtoria poſuit libellis .

SIMPLICITAS MVNDO FASTIDITA.

*Nil conscire sibi nudo, summi que peractis
Muneribus, magna hac premia, magnus honor.*

REIPVBL. MINISTRO INTEGRÆ. POS.

16D

ÆTAS beato tempore ducitur,
 Latôsque firmat candida pax dies:
 Cùm ducit, attentusque clauum
 Versat amans Moderator equi.
 Humana raro nequities tamen
 (Cùm pressit alta frena potentia)
 Ne temnat, excedâtque metam
 Propositam, sibi temperauit.
 Miranda iussu munere regibus
 Exempla pastor fecerat inclytus,
 Nè laudis immensa nitorem
 Pestifera inficeret cupido.
 Suscepta fædi pondera criminis,
 Inflicta caco & pectore vulnera.
 Obliniosus, nec dolere
 Præbet amor, neque cogitare:
 Donec veternum pectore ab intimo
 Altum sopito excussit amabili
 Sermone Nathan, cui videre
 Facta Deus dabat & futura.
 Quis nunc decori consilij potens?
 Hunc cæcat amens gratia principem,
 Illum sed imprudente dicto
 Asperitas alienat audax.
 Felix, carentem stultitia mala,
 Rex, cui ministrum contigit assequi,
 Et fraude semotum dolosa,
 Numinus & studio calentem.
 Nathan suorum sæcula temporum
 Scripsit fideli certa volumine,
 Quæcunque vel gessere reges,
 Vel populi subiere ducti.

CONSILIOR. INTEGRITAS.

*Simplicitas, veri studium, obsequiumq. fidesq.
Grata Deo, & cunctis commoda temporibus.*

MONESTI. DOCTORI GRAVISS. P.

167

In Dauidis effigiem.

CARMEN TRICOLON TETRASTROPHON. XXIIII.

DOCTVM *innocenti pectore perpeti*
Casus, labores, exilium, minas,
Iras, furores ac superba
Monstra, virum canimus domantem:
Decepta cui non fœdera centies
Regis minacis & nimium feri,
Ostensa nec vulgi repulsa
Spernq, animiq, fidem remutant.
Responsa magni & consilium Patris
Dum mente certus concipit integra,
Audax vel obiectos per ignes
Ire valet, superatq, victor.
Celo minantis, gentibus & feri,
Horrenda vasti tempora Golie,
Affertor atque ultor suorum,
Strauit humi caput & recidit.
Vincenda semper pralia, & hostibus
Antè inquietis impositum iugum,
Sperare iam primis in annis
Vrsa cadens dabat & leana.
Incisa quondam marmore duplici
Præcepta verbis ac digitis Dei
Curauit, & morem sacrorum
Constituit, celebresq, ritus.
Idem efficacis munere barbyti
Victura dixit carmina, quæ Draco
Antiquus audire obstupescat,
Quaq, probet Deus & secundet.

DIVINÆ VERITATIS ARGUMENTVM

*Otia honesta Deo, cuncta atq; negotia summo
Quæ dicat, hæc multis vita beata modis.*

REGI FORTISS. INTEGR. PIENTISS. VATI DVLCISS. POS.

In tabulam Salomonis.

ODE DICOLOS DISTROPHOS. XXV.

QVOTQVOT *prisca tulit, quotquot sperare futura*
Rectores concesserit ætas,
Diuitisque, opibusque animi, sensûque profundo,
Tu Salomon præcesseris unus.
Seu populis dare iura iunct, seu ponere docta
Virtutis præcepta petenda;
Seu cupias animo immensum penetrare per orbem,
Ingenio & numerare diserto
Natura variata modis spectacula miris,
Quæcumque aut radiantia celum
Astra mouet, vel quæ duplici spatiantur in unda
Plurima monstra, vel omniparens quæ
Multiplici profert utero, atque alit ubere Tellus,
Cuncta tibi cedere petenti.
Obstupuit, peregrina tuas conspexit ut artes
Gens acris non indiga sensus.
Vicla tuis siluere etiam miracula templis
Quæ quondam celebrata sonabant.
Quâ patet oceanus, gentes tua carmina discunt,
Et recinunt iuuenesq, senesq,
Aeternisque Dei nomen laudisque perennes,
Speranda & monumenta salutis,
Cetera & arcanis quæ te meditante figuris
Excelsa Sion audiit arce.
O Rex, o felix, nullumque habiture priorem,
Vna tibi & proba si foret uxor.
Vltima nempe fuit vox te dignissima, vanum
Esse, Dei timor unde recessit.

HUMANÆ SORTIS MENSURA GEMINÆ

*Mortales homines & re & sermone iuuare,
Perpetuum magni est principis officium.*

PRINCIPIS SAPIENTISS. PACE REIP. CONSTITVTA POS.

In tabulam Iſaiæ Prophetæ.

ODE DICOLOS TETRASTROPHOS. XXVI.

REGVM progenies Iſacidum, breui
Te magnum experiar dicere carmine.
An laudes tacitus diſſimulet pudor
Tantis pro meritis leues?

Quem iam præmonitum grandia dicere
Purgant rutibus ſpiritus ignibus,
Laturnum populo & principibus Dei
Diſſeſta, & terribiles minas.

Prudens præteriti temporis, ac tui
Venturique modos, & ſeriem canis,
Spectator veluti videris omnia
Deſpecta in ſuperum domo.

Quis vatum propior cernere ab ultima,
Quicquid magnus habet mundus, origine,
Mores, hiſtorias, imperia urbium,
Cuncta & ſæcula gentium?

Humano generi munera celitus
Demittenda animis, tu bene nuntias:
Et mæſtis releuas corda laboribus,
Et mentes recreas grauis.

Quæ vis eloquij, quæ ingenij queat
Exequare modos, & decus ac tui
Dicendo rapidum fluminis impetum,
Sensu & multiplices notas?

Vita certa tuo tempora nuntio
Rex prolata videt, ductaque longius,
Cum Sol pollicitus additur arbiter
Decurſum relegens diem.

Deſuncti celebri muneris exitu,
Contemptorq; trucis ſupplicij innocens,
Palnam promeritus iudicio Dei,
Magnus diceris ac bonus.

PIETATIS INDEFESSVM STUDIVM.

*Qui Christum non edit, et responsa legatque
Amosida: is fiet nam pius & sapiens.*

DIVINAR. RER. INDICI ADMIRABILI P.

*SPIRITV fernens iuuenis, poténsque
Robore immota superare mentis
Fortium, priscis memorata ab annis,
Corda virorum :*

*Cui nec ignaua puero iuuenta,
Nec sibi tantum decus arroganti,
Creditur munus prius adparatum
Matris ab aluo :*

*Tu doces quantum valeat superni
Efficax verbum imperij, fideles
Cum subit mentes, penetrátque in altam
Pectoris arcem .*

*Nam nec immites odiis tyranni,
Nec furor vulgi miseris iniqui,
Nec tibi ignota expedienda gentes
Acta retardant ;*

*Quin per insanos hominum nocentum
Impetus, victor, penitusque compos
Destruas, vellas, moueas, reponas,
Aedificésque ,*

*Crescit in duro tibi vis labore ;
Carceris diri tenebras tacusq;
Et famem fortis superas, minasque
Mortis amara .*

*Sic & obiectos penetrare monteis
Nouit, ac rupes, & adacta in altos
Turrium ascensus monumenta, clari
Fulminis ardor .*

*Integrum ac fortem celebrémque dictis,
Quem sua inuisum male presserat gens,
Seruat, & cultu meliore Princeps
Suscipit hostis .*

HONESTÆ INDOLIS DECURSUS INTEGRÆ.

*Quid non ferre potest, quid non superare, supernus
Qui se permisit nutibus ac monitis?*

PB

JHW

LEGATO STRINGO PORTI. FOR.

15D

In tabulam Danielis Prophetæ & historici.

ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS XXVIII.

EXTREMA prisci secula temporis
Videre vatem regibus omnium
Narrare præscriptam dierum
Historiam, seriemq; longam:
Quas nec vagorum conscia siderum
Chaldea, iactans dicere gentibus
Voluenda venturos per annos,
Explicuit, tetigitue prudens.
Huic providentis consilij Pater
Donavit orbis ponere mobilis
Decreta, mortalesq; rerum
Atque hominum imperiij metas.
Non ille, quamvis inferior modis,
Prisciꝝ Vatum luminis usibus,
Rerum vel impar mole scriptor,
Vel minor eloquio fideq;
Seu iussa vates somnia detegat,
Seu visa rerum signaq; præcinat,
Abstrusa seu doctor notarum
Perlegat euoluatq; sensa.
Hunc flamma, cautes aptior vrere,
Sæva & Leonum pertimuit fames:
Concessit huic peior nocendo
Invidia imperiumq; præceps.
Miranda sacro scripta volumine
Auctor relinquit, postera qua legat
Aetas & attendens laboret,
Ac memori probet ore Christus.

IN TEMPESTATE SVBSIDIVM.

*Qui nouit metuitq; Deum, discrimina nulla
Ille timet, nil non scitq; probatq; boni.*

VATI FORTISS. TEMPERANTISS. POS.

ESD

In tabulam Esdræ scribæ.

ODE DICOLOS TETRASTROPHOS XXIX.

PERSARVM populo & regibus inclytis
Dilectum Arsácides ingenium, tuoque
Optatum generi lumen, amabile
Caloq; & superis caput:

Esdra o progenies pontificum sacra;
Expectatum auidè qui Phineæ vetus
Exemplum reuocas, moribus integris
Præstas & sapientia.

Redduntur Solymis te duce principes,
Longo quos Babylon carcere presserat:
Vasa & sacrilegum quæ rapuit manus,
In sanctam referunt domum.

Quamuis difficilis non solitos viæ,
Ignauosq; metu, atque hostibus improbis
Inuisos memori consilio viros
Ac dictis reficis bonis.

Dum deuota Deo te duce mænia
Sionis subeunt, quâ populus frequens
Festiuo sociat plurima carmine
Templis dona recentibus:

Illic & vituli sanguine feruidi
Aras & Libani tingis odoribus:
Et vota incolumis persoluens tuæ
Genti concilias Deum.

Infamata malis secula nuptiis,
Admissumq; nefas moribus expias,
Antiquasq; iubes discere, & asseris
Leges, & patrium decus.

PROVIDENTIA INSTAVRAT

*Esdra sancte via doctor, populiq; magister,
Tu monstras rectum quid valet officium.*

CRIBAN SAPIENTISS. PAT. PATRIAR.

In effigiem D. Marthæi.

ODE DICOLOS DISTROPHOS XXX.

QVI modo inexpletos loculos, fiscumque pacem
Assiduumq; tenaxque premebat;
Quique abaco intentus, tabulisq; vacabat anaris
Nummorum captator anhelus:
Quem cupidum variis aliena pecunia curis,
Insidiatorémque timebat;
Quem tenuere via, mercatus, flumina, portus,
Multiplicis quoque fœnoris arbor:
Hic subito magni mutatus voce magistri,
Discipulum comitemque vocantis,
Diuitiarum & compositi neglector acerui,
Iam libros foruloque relinquit.
Gaudet sorte noua Leui, nupérque perosam
Pauperiem præfertque, colitque.
Nec socios, famulos, infestâque vincla propinquos,
Rumores vulgine loquacis;
Nec quacunque bonis obstant contraria votis,
Cogitat incipiensq; volutat.
Nudus, inops, meliora petit compendia rerum,
Diuitias meditans potiores:
Quas nec tempus edax, nec fraus, nec perdere possint
Inuidia commenta maligna.
Edoctusq; nouas rationum scribere formas,
Duratura volumina complet:
Atque notas, numeros, damnosâque nomina delens,
Gesta Dei patrêque reponit:
Exemplo scriptisq; probans quàm splendida Iesu
Gratia sit virtusque docentis.

DIVINA VOCATIO.

*Noctes atque dies dictata legenda, nec ullo
Tempore non nobis commoda scripta vides.*

EVANGELII TESTI FIDELI. P.

In effigiem Marci Euangelistæ.

ODE DICOLOS TETRASTROPHOS XXXI.

ET TE, Marce pater, carminis ac lyra
Laudes perpetuis temporibus decent,
Quas Nilo resonent mœnia proxima,
                    Illustriſ Mæcedûm labor:
Et quas multiuagis littoribus mare
Exultans referat, qua lauat, aut secat
Quicquid tergeminis Lamecides ſoli
                    Natis diſpoſuit pater.
Nam nec te aſiduïs culta laboribus
Terret diſcipulum relligio recens,
Nec laſſat comitem caſibus aut via,
                    Aut ponti ſenior Cephas.
Tu Chriſti gregibus credita munia
Paſcendis, ſtudio perficis arduo:
Aegyptumq; colis, iactaq; ſemina,
                    Quæ ſeuit Petrus, irrigas.
Quin & tu exiguo magna volumine
Arcani reſeras munera nuntij,
Atque vnus propriis temporibus breuem
                    Aptas principio noctam.

APIENTIAE COMPENDIVM.

*Parue liber, quid tu doceas, non percipit omnis
Mundus: at id mites percipiunt animi.*

CHRISTIANAE VIRTUTIS OBSERVATORI P.

In effigiem D. Lucæ.

ODE SAPPHICA XXXII.

QVI salutarî recreabat arte
Membra languenti vitata morbo,
Nunc recurande meliora menti
Munia tractat.
Namque ubi magni monitis magistri
Doctus, humana didicit ruina
Tempora, & causam, & reparantis ævum
Vimq; modosq;
Novit & certo propius periclo
Quid mali Christus releuare morbi
Posset: exultans animum supernas
Vertit ad artes.
Ille inaccessò repetens ab ortu
Gesta mirandi genus atque Christi
Scribit, & quantum renouarit almus
Spiritus orbem.
Additus Paulo socius ministro,
Et comes fidus pelagi ac viarum
Subleuat grato officio labores,
Testis & index.

LVX EXPEDITA.

*Vsus erit magna mentis linguaq; diserta
Optimus, in sacros incubuisse libros.*

VERITATIS EXPOSITORI DISERTO. P.

In effigiem D. Iohannis Euangelistæ.

ODE DICOLOS DISTROPHOS XXXIII.

QV IS te mente noua potens
In calum iuuenem spiritus arripit,
Plenum numine viuido?
Vt mundo referas progeniem Dei,
Celatam patribus prius,
Obscuròve adeo nomine cognitam.
Namque & te puerum nouis
Annis ingenio nouimus haud propè
Tantis muneribus parem.
Non humana tibi discipulo dedit
Ars vel scire, vel eloqui,
Quæ nullis emere aut diuitiis queas,
Aut longo studio sequi:
Quamquam Socraticos admoueas libros,
Et quæ porticus inclyta
Arguto repetit dicta volumine.
At te non hominum reor,
Sed magni monitum consiliis patris,
Percurrisse poli vias,
Arcana & docili credita pectore,
Quæq; orbis stupeat pauens,
Excepisse nouis dicere vocibus:
Dum te testibus è tribus
Dilectum penitus præcipuum parat,
Qui ventis tumido & mari
Viua voce potens imperat, efficax
Morbos pellere, & inferis
Excepisse hominum de tenebris genus.
Ille & te sibi conscium
Quàm magna efficere, & quæ valeat pati,
Iunctum sanguine deligit.
Te matri moriens substituit sua,
Charo ut nomine particeps,
Commisisti foueas officij vicem.

ABSTRUSA SAPIENTIA.

*Quod legis, haud parvū est, superat terrāq; poliūq;
Si petis hoc, dabitur nosse, sed exue te.*

PD 1117

ARCANOR. INDICI PERITISS. P.

DICTVM ex secundis alloquiis Dei

Tempus nouandi fœderis adfore,

Anni recurrentes tulerunt

Secla viris adamata iustis.

Aetatis almae principium bonum

Legatus alto detulit athere

Demissus, assuescensque terris

Sese hominum facilemque præbens.

Aris sacerdos thura calentibus

De more pura dum prece consecrat,

Mortale nil præ se ferentem

Vultu habituq; virum tuctur.

Hic abnuenti credere iam seni

Prolem paratam nuntiat, & nouum

Vxoris annosa tumorem,

Quem populi videant stupentes.

Ignara luxus, criminis & mali,

Infantis almi pectora crescere

Prædicit, & primis ab annis

Mentis opus meditata magnum.

Præsentis amplo munere spiritus

Hic septa certæ sollicitus via,

Turbata curator probandis

Partibus & studiis reponet.

Qua vita possit, quaq; peti salus,

Admissus ultro qua veniat Deus:

Nec spernet hic vates colonum,

Nec metuet fera sceptræ regum.

Hæc in reductis quæ videt abditis

Flamen, moratus plus solito, nequit

Cum prodit, admirante turba,

Prodere, nec potis est negare.

FELICIS SECVLI INITIA.

*Quid deceat, quantū expediat, quo tēpore, nunquā
Delige : permittas vť probet ipse Deus.*

DEO CONSULI PERP. SAPIENTISS. S.

In tabulam annuntiationis.

ODE SAPPHICA XXXV.

*VIRGO, quam magni moderator orbis
Excipit charam, penitusq; raris
Instruit donis, propriam sibiq;
                    Deligit almus;
Omnibus, salve, numeris beata;
Nam tui proles uteri supernis
Viribus præstans misero salutem
                    Proferet orbi.
Vnus ex certis superum ministris,
Hec Galilæa retulit puella,
Cui parem nullis habuere mundi
                    Tempora sacris.
Illa se tantis referens minorem
Laudibus, causam stupet, atque supplex
Postulat magni veneranda verbi ar-
                    cana doceri.
Atque ubi summi didicit parentis
Memem, & occultas operantis almi
Spiritus vires, seriem, modosq;
                    Audiit ardens;
Nil moror, dixit, Domine ô colendum
Gentibus nomen, tibi me tuisq;
Protinus certam tenuisse dictis
                    Annue felix.*

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION
455 FIFTH AVENUE, NEW YORK, N. Y.

RER. NOVANDAR. EXEMP.

*Quis sic virgo Deum propriū tibi, sicq̃ benignum
Præstitit? eximia in simplicitate fides.*

DEO ELECTORI. SACR.

In tabulam visitationis Elisabeth.

ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS. XXXVL

UT vultus rosea virginis aureos
Vxor Leuitici Pontificis videt,
Segni cuius in aluo
Vatum flos latet abditus:
Vires atherei pectore flaminis
Persentit placidis vocibus excita,
Pacemque hospitii alma
Gratis laudibus excipit.
Qua tam fausta mihi munera numinis
Vltro, non meritis hospitii Dei
Adduxere parentem,
Dignam calicolum domo?
Ergo sacra tuam diua modestiam
Auget tanta etiam gloria? cui scio
Nullam in matribus esse,
Nullam in virginibus parem.
Nempe immensa Dei pignora talibus
Consistunt potius sedibus, inuidas
Auersata potentum,
Magnatumque superbias.
Nam quod tu facili pondere perferas,
Quem nec sustineant sidera, nec queant
Percepisse patenti
Mundi moenia cardine;
Effecit vacuum fastubus & dolo,
Contemnensque sui pectus, & ignea
Semper docta, superno
Consentire fides Patri.
Agnoscent vtero quem foueas tuo,
Testanturque nouis vocibus omnia,
Valles, flumina, syluae
Quocunque extuleris pedem.
Quin ipse officij muneribus tui
Gratus lasitiam personuit piam
Aluo quem gero factus,
Et mentem cumulas mihi.

PIETATIS CONCORDIA.

*Gaudia, diuitiasq; Dei communia multis
Esse cupit, quisquis numinis instar habet.*

FORMINAR. SANCTISSIMAE P.

15D

In tabulam Iohannis Baptistæ.

CARMEN DICOLON TETRASTROPHON XXXVII.

ASTRVM nascitur insito
Fulgens lumine, quem Deus
Solis paciferi indicem
Terris præstitit almus.
Hunc in montibus arduis
Exangui in senio parens,
Mirandis puerum & modis,
Mirando edidit ortu.
Salutis ferat ut noua
Leto tempore nuntium,
Et testis bona gratia
Magna sacula monstret.
Vos quæ diligitis Deum
Matres, vos quoque virgines,
Infanti properè nouo
Laudum nectiteserta.
Nec componite mollius,
Quamuis membra tenerrima;
Assuescat, sinite, aspero
Iam nunc vita labori.

AVRORA DIETI NVNTIA.

*Dona Deus quanto soleas splendore parare,
Si quisquam obseruet tempora, testis erit.*

DEO PROSPECTORI SAC.

In tabellam natalis Iesu.

NATURÆ HUMANÆ NĒNIA. XXXVIII.

VIRGINEO *splendens infans ut prodit aluo,*
Atque illasa dedit templa pudicitia:
Qua iam uteri intacti stupuit NATURA tumorem,
Nunc pauet insolitum lata puerperium.
Atque nouum mirata genus, variis quoque gaudens,
Blandidulos fertur concinuisse modos.
Nulla mihi in te iura puer, quod gigneris, aut quod
Nasceris; at meus es quod puer & tener es.
Ergo me superas, sine me qui nasceris infans.
Quod si me superas, es puer ergo Deus.
O puer & certè Deus, ô mihi iungeris, ut te
Partibus excipiam, muneribusq; meis,
O Deus, & verè puer, ô tibi iungor, ut aucta
Amplius ipsa tuo numine perficiar.
Accipies ex me curam puer; atque labores,
Mortis onus (tibi sic quod placet) accipies.
A te ego, sed pacem Deus, accipiámque salutem,
Et posse aterna rumpere vincla necis,

OL IVSTITIÆ EXORIENTS.

*In tenebris fulgens lumen diuinaj, dona
Simplicitas cernit: non videt ambitio.*

HYMANÆ SORTIS SVSCEPTORI DEO HOMINI

In tabulam circuncisi-Iesu.

ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS. XXXIX.

QVIS te, sancte puer, flere doloribus
Maturis docuit? scilicet athere
Descendisse iuuabat,
Vt discas gemitus novos?

Sed tu de patriis sedibus omnium
Spectator fueras, quos patitur genus
Nostrum sidera subter
Aerumnæ miseros modos.

Ergo sponte venis conscius, & cupis
Riuos purpurei fundere sanguinis,
Non ut cinibus aethræ
Nomen connumeres tuum,

(Nam tu perpetui regna tenes Dei:)
Ast ut propositis legibus audiens,
Serui munere functus
Adscribas homines polo.

Fies perpetuis ex humili loco
(Quem tu sponte subis) laudibus altior
Cælo; terræq; nomen
Infernusq; tremet tuum.

CHARITAS NIHIL RECUSANS.

*Quæ tu hominū puro sanctorū fœdera cordi es,
Hæc in carne tua commemoranda subis.*

PRINCIPI SYMM. PRO REIP. LIBERTATE SERVIENTI S.

V T Pisghæ in altis ætherei iugis,
 Candentis aut de culmine Libani
 Surgentis auroræ salubris
 Conspicitur prior usque fulgor;
 At quisquis errat vallibus infimis,
 Caliginosis nubibus obsitus,
 Hic nocte in atra nescit amens
 Purpurei radios diei:
 Sic dum Tyrannum cum populo leni
 Exercet amentem ambitio impia,
 Præsentis aduentum salutis
 Non Solyme malè ceca sentit.
 Sed qui remotos Persidos incolit
 Parthosq; tractus, hic alienior
 Splendoris exortum sereni
 Prospicit, & veniens adorat.
 Oñensus astri latior aurei
 Fulgor, non antè stellifero in polo
 Conspectus ignis, innouandi
 Auspicium referebat orbis.
 Ergo peractis iam spatiis via,
 Contingit hospes mænia nuntius,
 Qui dicat aduenisse regem,
 Gentibus & populis colendum.
 Quem mox repertum latior & Magnus
 Miratus, ultra quàm soleat puer
 Mortalis, ostendisse sanctum
 Vultum oculis animoque cernit.
 Hinc prouoluto pectore & oscula
 Infantis addens tum pedibus noui,
 Testatus aduenisse numen,
 Munere tergemino salutatur.

GENTIVM LVX.

*Quae colit, agnoscitq; Deum; sapientia vera est.
Quem latet hoc, rudis est, quamlibet alta sciat.*

DEO IMMORT. HOMINI VERO REGI LIBERATORI S.

In tabulam Iosephi in Ægyptum commigrantis.

ODE DICOLOS DISTROPHOS. XLI.

DIC mihi quò tenellam

Virginem (nam virgineum conspicio decorem)

Frigore saeuente ,

Hospes incessu fugitiuum properante ducis ?

Quod pueri decori

Nomen est ? cur surripis hunc athereo parenti ?

Namque tuum puellum

Esse mortali genere progenitum refutant

Digna Deo tonante

Ora maiestasq; oculis in teneris renidens.

Quam nemus & silentes

Auditam vocem venerantur , capiuntq; sylua ,

Attonitumq; flumen

Sistit undas precipites blandifono susurro .

Vera rogas ; perennis

Est Dei natus puer ; intactam habet is parentem

Virginem : ego huic ut illi

Traditus custos monitis aligeri ministri

Mœnibus è cruentis

Pignus en sacrum abripio , ne violet ferocis

Inuida vis tyranni ,

Ad Phari abiunctas properando procul exul oras :

Pignore quo salutem

Sperat humanum genus , & quo reparanda primi

Damna parentis , & qua

Dona nobis Numen erat pollicitum benignè.

DIVINA PROVIDENTIA.

*Præsidium in medius Deus inuenit hostibus huic qui
Sese habet ; à patria sit licet exul humo .*

PRINCIPI OPT. PRO SVIS EXVLANTIS .

In tabulam Iesu in templo reperti.

ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS XLII.

DVM virgo casti sollicitis viri
Adiuta curis, querere filium
Desideratum condolenti
Voce rogans loca cuncta lustrat :

Fulgente solis lumine tertij,
Templi in reductis adibus inuenit
Inter senum eruditiorum
Non tacitum puerum cathedras.

Confusa circum turba stupentium,
Responsa fixis combibit auribus,
Mirata maturum loquentis
Consilium ingeniumque princeps.

Quae tanta vis, quid pectore numinis
Caelestis, aiunt, in tenero latet ?
Quis verba deuoluens diserta
Spiritus ore mouet tenello ?

Miranda certè audiuius omnia,
Adhuc nec ipsis nota Prioribus.
Quid hunc putemus hac magistro
Ex homine aut didicisse libris ?

Atqui & profundis consiliis Dei
Praesens videtur nunc animo frui,
Inde & relatos explicare
Quos rogat insinuatque sensus.

Aut illa calo, non nimium diu est,
Mens venit, artus induit & novos,
Vocesque promens efficaces
Se puerumque, Deumque praebet.

*Diuina studium Sophia pulcherrima vita
Esse, puer, nobis munera, sancte, probas.*

DIVINITATI EMICANTI, S.

In tabulam Iohannis prædicantis.

ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS. XLIII.

*VOCES, salutis quam fore nuntiam
Dixere priscis temporibus p̃j
Vates, Iarden obstupenti
Flumine percipit vsque primus:*

*Quando efficacis fulminibus soni
Commotus omnis contremuit locus,
Quacunque distinguunt iacentes
Aequora Gilghediusque terras.*

*Hanc & colonus gentibus impiis
Vicina iungens prædia, combibit
Non aure surda, hanc ipsa Iude
Posteritas, Solymùmque ciues.*

*Deducta calo tempora gratia,
Missas & altis pollicitis minas,
Mirantur omnes, ac loquentis
Vultum habitumq; hominis seuerum,*

*Namque is fidelis credita munera
Legatus, alti & consilium Dei
Dum præco complet, nec potenteis
Suspicit aut metuit tyrannos:*

*Ostendit vnã & perpetuam sibi
Curam, docendo sistere deuos
Ad limen angustum salutis,
Atque ducem cecinisse certum.*

*Oblata non huic gloria commouet,
Non durus ensis propositum graue;
Id quippe monstrabat seuera
Mentis honos habitusq; vita.*

LVCIS DIV. CORVSCATIO.

*Certa reducendis animis pereuntibus atque
Clara via est, morum cum probitate fides.*

SALVETIS NVNTIO GRAVISS. P.

150

In tabulam Christi in Iordane baptizati.

ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS. XLIIII.

QVÆ festa lux hac, dicite montium
Sylva? quid alto gaudia personant
Clamore rupes, quas imago
Percipit, ingeminatque voces?
Qua tanta præceps pennigerum genus
Exercet alis cura micantibus,
Celi per oras atque acutis
Cantibus instrepitare cogit?
Iam gestientis latitia decus
Qua causa nuper proferat audio,
Trini quod inspectanda terris
Numinis emicuit potestas.
Hic nam nitenti lumine spiritus
Delapsus alti culminibus poli,
Candentis aspectum columba
Præbuit auricomumque lumen.
Et vox ab æthra personuit patris
(Quam densa sylva contremuit coma)
Audita, præsentemque natum
Dicere, & hunc populis magistrum.
Hunc, quem neque alii conscia numinis
Natura nostrisque vltimus modis
Virtus refulgens administrum
Esse hominum generi retardat.
Hic se minori subdidit hospiti
Amne abluendum, parus & innocens.
Nec ipse quamuis vsque compos,
Id quod erat, tamen efferebat.
Illum stupenti fluminis alveo
Gaudens Iarden suscipit, humidis
Complexus vlnis, & loquaci
Murmure concelebrans salutat:
Et qua secundo perfluit agmine,
Sacrata denso membra volumine
Circundat hærens, & priorem
Vnda sequens premit inuidendo.

MODESTIÆ ORNAMENT.

*Non decus ipse suum iactat natus, pater ipsi
Adscribit: vera hac gloria, nulla prior.*

CHRISTO DEI FILIO PRONVNCIATO S.

ODE DICOLOS TETRASTROPHOS XLV.

*SYLVIS in mediis agmina calitum
Cernebam famulas adproperantium
Exercere vices lataq; floridis
Mensis fercula ponere.*

*Dumq; ipsi insoliti contremo muneris
Spectator ardens discere, maxima
Causam latitiae, cuiq; decus nouae
Cena pranteat, rogo:*

*Vnus pennigerum de iuuenum choro,
Scitanti hac alacri pectore reddidit,
Cui mox tota cohors per iuga montium
Blandis accinuit modis:*

*Hic iudex superum maximus excipit
Natum Nazaridos virginis, & suum,
Quem nunc tergemini gloria frondibus
Victorem decorat sacrum.*

*Hunc nec longa fames, tesqua nec aspera
Monstrorum horrificis densa cubilibus,
Non horror gelidae noctis amabili
Intentum alloquio ad patrem*

*Turbauit: sed & hic sustinuit volens
Vsque inuito animo praelia, quae ferox
Tentator solitis artibus, ac dolis
Audaci intulit impetu:*

*Qui partem superum traxerat insolens
Fallaci studio praecipui loci,
Cui primos homines seclaque postera
Vnus subdiderat dolus.*

*Nunc victus triplicis pondere praelij
Vertit terga gemens, armaque & omnibus
Posthac discipulis expositas vias
Vincendi dolet improbus.*

SCRIPTVRAR. VTILITAS.

*Legitimè certare queas, & viceris hostem
Instructus verbis consiliisq; Dei.*

CHRISTO DVCI INVICTISS. S.

P H

In tabellam signi à Christo in Cana editi.

ODE SAPPHICA. XLVI.

QV AE pater mundo posuit recenti
Iura sacratì thalami, deditq̃,
Iuncta concordì sociare vitæ

Munia lege:

Ille presenti patris ipse natus
Numine antistes decorata, firmat,
Fausus & gratas epulas benigno
Comprobat usu.

Sic & arcanis sociare tadis
Gentis humana genus expetitur,
Et sibi magnis emere adiungendum

Dotibus ardet:

Possit ut nostra recreata gentis
Iuncta diuino soboles marito,
Splendidi sedes habitare celi

Regnâque diuûm.

Prima miratrix Galilea Canas
Obstupet testis renouata rerum
Munera, & magnum probat esse Iesu in

Pectore numen;

Dum videt certas variare formas,
Iurat & prisci latices Noachi,
Fontè quas nuper vitreo fluentis
Hauferat undas.

NATURÆ INNOVANDÆ ARGYM.

*Sordet quicquid habet mundus cū munere Christi
Collatum; nec iam quæ placuere valent.*

CHRISTO CVRATORI BENIGNO S.

In tabulam Christi prædicantis Euangelium.

ODE DICOLOS TETRASTROPHOS. XLVII.

PRODUCTVM populis de sapientia
Patris consilium filius incipit
Enarrare, bonus dicere & algida
Dictis urere pectora.

Nam qualis calido lumine ab aetheris
Alta sede humiles sol penetrat domos
Terrarum, variisq; exagitat potens
Tentatas species modis;

Cum plumbi & chalybis grandia semina
Concresecunt validis acta vaporibus,
Sed cera faciles & glacies niuis
Decursu fluido liquent:

Talis sermo Dei mentibus inditus,
Obdurata premens ara superbia,
Marcentes animos sed faciles fouet
Vita munere prospero.

Non ceca ambitio, non amor improbus
Rerum quas studiis appetit ultimis
Vulgus, non animi luxuries capit
Sancti commoda nuntij:

Sed quos dura hominum sollicitant mala,
Vel vitam puduit ducere turpibus
Infectam vitis, vel timor obligat,
Cura & iniustitia tenet.

Hæ (quoniam exiguum) pectore viuido
Semen concipiunt quod cumulos creat,
Queis aterna parens horrea compleat,
Et diuinum exhilaret choros.

VINÆ DISCIPLIN. SCHOLA

*Quas fugitat mundus rerū sunt commoda tāta?
Sic est: sed stultis non sapit ista seges.*

SIMPLICIUM DOCTORI OPT. S.

In tabulam Christi Apostolos legantis.

ODE XLVIII.

SÆCULORVM veterum, præscripta ex ordine, finem
Certa Deo voluentibus annis
Tempora protulerant; hominum quoque magna per orbem
Strata seges matura iacebat;
Agricolam iam cana suum cum terra vocaret,
Et falcem expectaret acutam,
Redderet ut fœtas seruandi farris aristas,
Sed culmos quoque rursus inanes:
Tunc Domini mœsis natus, summusq; minister
Orbis imago auctoris, nouandi,
Selectorum operi tanto, duodena virorum
Ora tuens, sic fatur amicè.
O mihi præhæsi comites, sociiq; laborum
Arcanq; sacraria magni,
Non vos parua manent discrimina, vertere missos
Terrarum moremq; modumq;
Quæis maris horrissoni fluctus, ac dura viarum
Sunt adeunda pericula sæpè:
Non ut Erythræas gemmas, ostrumq; superbum,
Numorumve paretis aceruos;
Sed magis ut nudi atque inopes, patriaq; remoti,
Vexati, instabilesq; vagiq;
Vulpibus infestisq; lupisq; rapacibus, agni
Imbelles, blandaq; columbæ
Sitis, lux tenebris, nimiumq; furentibus agris
Fomentum medicisq; fideles.
Ite igitur fortes, & me duce & auspice magni
Consilium curate parentis.
Aethereas sperate & opes, æternæque sedis
Sceptra mea, & conuiuia mensa.

LÆTISSIMA ORBI LEGATIO.

*Fortia debilibus superantur, maxima parvis:
Viderat hoc demens mundus, & obstupuit.*

MAGNI CONSILII EVNTIQ SVMMO S.

In tabulam Christi turbas pascentis.

ODE TRICOLOS. TETRASTROPHOS XLIX.

EXPLETA mensis turba capacibus
Non antè viso munere ferculi,
Cognouit aterni magistri
Quantum agitet, valeatq; cura :

Cùm panis atri, & quæ minimus puer
Perferre possit pondera piscium,
Creuisse Christi partientis
In manibus stupefacta cernit .

Cibos an ipsos diuidat , an magis
Massæ imparatam materiem creet,
Cognoscere haud queunt ministri,
Ferre onera , & renouare lassî.

Seruanda cœna quæ fuerant super
Dum frustra iussu expendere, colligunt ;
Mirantur impensam negantes,
Compositum cumulum canistris .

Et iam palato multiplici satur
Conuiuia, iurat nil sibi dulcius
Sedisse transactos per annos,
Nil melius propriusve vitæ .

Quis non malarum stulta cupidinum
Deponit ardens & studia, & graues
Curas habendi, si benigni
Verba anido bibit ore Christi?

PROVIDENTIA CERTISSIMA

*Si potiora Deum poscas, nihil indigeas : si
Deteriora petas, nil satis esse puta.*

HUMANÆ INFIRMITATIS CURATOR. S.

In tabulam Lazari ab inferis reuocati.

ODE DICOLOS DISTROPHOS L.

VIRTUTIS alta publicum spectaculum
Christus daturus iam suis ;

Docturus & quantum ardeat mortalibus
Afferre vitam perditis :

Vinci suum absens pertulit charum caput
Lethi sopore Lazarum ,

Dum notus esset gentibus casus viri ,
Signum futuri viuendum .

Cui membra tabo rancido fixauerat
Quartus sepulta Lucifer ,

Hic efficaci percitus Christi sono ,
Quem mors & inferi expaueat ,

Surrexit atro de sepulchri carcere ,
Lethi remissis vinculis :

Testatus ardens ferre quid possit fides ,
Quid donet & nato Deus :

Nato & salutis nuntio , quem temporum
Prospiciat ordo principem ,

Ipsi quoque orbi iam senescenti malis
Latos tributurum dies .

FIDEI MOMENTVM.

*Nō moritur quē Christus amat, potiusq̃ quiescit.
Ille citò, quem vult, euigilare facit.*

VITAE AVCTORI EFFICACISS. SAC.

In tabulam Christi regis Ierololymæ declarati.

ODE SAPPHICA LI.

PVLCHRIOR nunquam, licet vsque fastos
Iebusum à priscis repetas colonis,
Sol prius luxit Solymùm beata aut
Gratior vrbi;

Quàm peroptatis vbi tempus annis
Obtulit magni faciem colendam
Regis, arcano cecinere qualem
Carmine vates.

Cui dedit nutu pater efficaci
Pellere infanda mala damna fraudis,
Et noua ingrato retulisse mundo
Secula vita.

Hunc vt exceptum populi valerent
Cernere, & certis celebrare signis,
Vexit insuetus iuga ferre lenta
Pullus asellæ

Principem, non vt quibus intumentis
Folle ventosum vitiosa pectus
Vrget, infestis populo, cupidoq;
Ambitióque.

His potestatum specie superba
Arrogat laudes metus, atque honores,
Multa mentitos malè blandientis
Munera lingua.

Huic sed æternos meruere plausus
Dona doctrina memorata diuæ,
Atquè morosis medicina præsens
Addita morbis.

Vidimus castos pueros canoro, ac
Virgines Regem coluisse versu,
Et salutarem meminisse, & alto
Aethere missum.

Quin & insontis olea virentis
Pacis auctori pia turba frondes
Spargit, & vestes properatq;, auetq;
Sternere eunti.

Nam probat sanctum potiusq; dignum
Euehi iunctis humeris colentum,
Quem Deus terris iubet esse regem,
Pontificemq;.

SALVTIS PROPOSITIO.

*Christum sponte tibi venientem suscipe mitem .
Si non suscipias , experiere grauem .*

REGI LEGITIMO DECLARATO S.

1850

EXPECTATA diu, sibi

Atque optata noui ex orbis origine
Cena ad fercula mystica

Conuiuas homines sollicitat Deus;
Quales agmina calitum,
Si possint, epulas inuideant viris,
Admirata minoribus

Grato munifici consilio patris
Tantum terrigenis decus
Et deducta polo munera porrigi.

Nam qua ritibus annuis

Abrami soboles festa peregerant,
Contestata iugum graue, &

Depulsos dominos, & miserum metum,
Euasig, maris diem,

Extinctasq, minas fluctibus impias;
Veris nunc eadem modis

Instaurata nouat, qui patris integrum
Consors imperium tenet,

Qui vitam proprio numine sufficit,
Defectumq, animat genus.

Hic sese gregibus dum esurientium,
Arcani specie latens

Panis, suppeditat, dùmque rubentia
Vini pocula sanguine,

Occulto at proprio præbet auentibus,
Quicquid mentibus improbus

Ac membris coluber subdiderat mali,
Et quam scire malum petens,

Mater perniciem fuderat improbo
Fatalique nepotibus

Pomo, visceribus corrigit intimis;
Et lethi remouet iugum,

Et dat posse bonis perpetuis frui.

ATVM SECVLIS ARCANVM

*Has epulas, quæis vita Dei, quæis munera Christi
Conciliantur, ames, si sapias, ut capias.*

DEI BENIGNITATE ADMIRANDA S.

QVI solus omnes immeritus luat
Noxas parentum, & crimina posterum,
Nunc agnus orbi postulat^{us},
Ipse animam iugulumq^{ue} prabet.

Namque antè priscis ritibus hostia,
Quaecunque cultros imbuerant sacros,
Nec crimen expedire nostrum,
Nec poterant mala dimouere:

Non si secundo à sideribus die
Armenta, quotquot vel pecudes tulit
Tellus, ad aras obrulisses
Ignibus assiduis calentes.

Nam quæ sub alti cardinibus poli
Humana præstet munia quadrupes?
Vel mentis exaquet valorem,
Vel pretio solidante ponat?

Vras auaris ignibus omnia
Armenta semper, non veteris tamen
Consumis vna & membra Adami,
Semina vel male nata tollis.

Quid quod nec illis viuida spiritus
Concessa vis est, qua valeant semel
Extincta respirare in auras,
Atque nouam repetisse lucem?

Possent recepto munere quamlibet
Extare, & artes induerent nouas,
Non illa partes attulissent,
Aut animas rediuiua nostras.

Atqui vetustis debuit artibus
Occisus aquas pendere noxius
Pœnas, & exurgens probanda
Iustus homo rediisse vita.

Ergo efficaci munere duplici
Instructus agnus, quiq^{ue} valet mori;
Rursusq^{ue} viuens emicare,
Atque sibi sociare mundum;

Hic (omne nostrum qui superat genus)
Firmat volentis consilium Dei;
Et sponte productus, nocentum
Facta hominum subit expianda.

PUBLICA VICTIMA.

*Maxima mortalis qui ferret pondera culpa
Asportanda, vnus Christus & Agnus erat.*

SACERDOTI AETERNVM VNCTO S.

PH

In tabulam Christi in horto.

ODE DICOLOS TETRASTROPHOS. LIIII.

NON tam densa bonus credere Gedeon
Villis exposuit vellera candidis,
Nocturno penitus rore madentia,
Queis tellus sitit inuidens;
Nec tot sicca iterum combibit area
Diffusas nebula munere roscida
Stillas, qua domitos exigua manu
Hosteis pramoneant duci,
Quam multis hominum criminibus tener
Agnus comprimitur, qui subit omnium
Culpas immodico pondere plurimas,
Humanumque refert genus.
Dum iusti memores numinis expedit
Iras atque odium, dum veterem parat
Offensam generis suscipere, ut graueis
Pœnas iustitia luat:
Ille & iudicij conscius ardui,
Et quantis voueat criminibus caput,
Quas explere petat vulneribus minas,
Horrens procidit & pauet.
Horret parte sui prouidus altera,
Qua nec nempe mali nescia, nec boni,
Sed mens exuperat certa sequi graue
Magni consilium patris.
Hic dum pressa hominum criminibus tremunt,
Et mentis properant imperium sequi,
Permanant fluidis membra cruoribus,
Et sudore madent truci.

PUBLICI DEBITI GRAVITAS.

*Eheu corda graui nimium sunt pressa sopore,
Pro quibus hîc orat Christus & aduigilat.*

HUMANAE MISERIAE SUSCEPTORI S.

HSD

In tabulam Iesu capti.

ODE DICOLOS DISTROPHOS. LV.

CÆCO carcere prodita
Nocturna tenebrae præcipites eunt,
Terras qua temerent magis,
Et mergant veteri cuncta voragine,
Quam cum procubitu vago
Celabant pelagi confluuium rudis.
Hinc tantum sceleris feri,
Infandumq; nefas concipiunt vaga
Noctis tartarea agmina,
Vrforum catuli & germina vulpium,
Infidumq; genus lupi:
Dum fracta iniiciunt vincula perdit
Miti agno aetherei patris,
Quem diris lacerant ictibus, & trahunt,
Intentum penitus mori,
Et prodesse etiam carnifici suo,
Illum si tamen efficax
Permutare notes non refugum cruor.

IMPROBIT. PERMISSÆ IMPOTENT

*Traditur à seruo dominus, cui non grauis est tam
Quòd prodit, quàm quòd proditor ipse perit.*

AGNO SALVTARI MITISS, S.

In tabulam Iesu in concilio damnati.

ODE DICOLOS DISTROPHOS. LVI.

EH EV *scelestis caca mens mortalibus*
Et culpa dira consciis !
Quid non nefandi concipit praeceps mali,
Quid non scelesti perpetrat ?
Simul tenebris obuoluta turbidis
Veri refugit lumina ,
Et blandienti capta sorte commodi
Præsentis in praeceps ruit .
Namq; & senator & sacerdos altior ,
Et scriba legumq; arbiter ,
Errante plebe doctior insolentior
Sese suosq; perdidit ,
Dum missa dono Patris almi pignora ,
Agit ream prolem Dei ,
Salutis ampla qui ferebat pontifex
Promissa rebus efficax .
Hunc parricidis orta turba viperis ,
Illudit indignis modis ,
Postquam furentis voce turpi flaminis ,
Damnauit amens concio .
Et ora Soli percolenda fulgido
Vesana deturpat manus :
Ac verba ridens miscet insolentia ,
Qua dictat infernus furor .

VIRTUS MUNDO INVISÆ.

*Contemnit damnatq; suam male sana salutem
Turba hominũ, postquã decedit in tenebras.*

INNOCENTI PRO SCLELATIS DEVOTO S.

In tabulam Christi ad Pilatum ducti.

ODE DICOLOS DISTROPHOS. LVII.

QVONAM scelestâ turba non dignis virum
Vinclis reuinctum proripis?
Nam nec cicutæ temperator impius,
Nec cæde famosus latro,
Nec qui parentis adibus flammæ tulit,
Tantos furores excipit.
Vix ista sæua fert tumultus inuidi
Exempla, qui negat Deum:
Vel qui deorum abominanda numina
Ausis prophanis consecrat.
Qui sanctâ legis abrogat volumina,
His debet excludi modis.
Ast hic salutis certus almae nuntius,
Amica mens mortalibus,
Hic expetitus antè cunctis sæculis,
Promissus atque variis;
Matura missus nunc referre tempora,
Fructusq; dignos poscere;
Hæres colonis execratus improbis
Fundo è paterno pellitur:
Fundo probatis quem noua arte vitibus
Diuina plantarat manus:
Heu pernicacis fraude gentis, & dolo
Exclusus extra vineam,
Vrsis premendus, & feris leonibus
Dilancinandus traditur.
Sed horret atrox gentis impia nefas
Fera ipsa, & cogitur tamen.
Inuita verbis cogitur minacibus
Sauire in agnum innoxium.

FELICITAS REPVLSA.

*Vtrique infamis populo cū factus Iesus,
Curabat populi res vtriusque tamen.*

AGNO A LVPIE LEONI OBJECTO S.

IVSTVM & suorum fraudibus inuidis
 In mortis actum crimen ut audiit,
 Non prator audebat nefando
 Iudicio temerare Iesum.
 Exlex & atris noctibus undique
 Septus Tyrannus, fas tamen inspicit
 Et iura perpendit profanus
 Pontificum melius cathedris.
 Ille innocentem perdere transferens,
 Declinat acti iudicium rei,
 Causamq; deuoluit tyranno
 Quem Galilæi populi timebant.
 Hunc nec paterna exempla ferocia,
 Nec tuta nunquam cura tyrannidis,
 Aut nomen auditum vocati
 Regis agunt, properare fraudem:
 Postquam superbo iusserat ambitu,
 Et curiosa mente poposcerat.
 Spectator, ac vellet probare
 Signa modis celebrata miris.
 Sed Christus altæ sceptrâ potentia
 Vultu senero despiciens, tacet,
 Et vana poscentem silendo
 Improbat, imperiumq; temnit.
 Ergo Latini ad iura Palatii
 Fastidientis munere principis,
 Et veste derisus nitenti
 Opprobrium tulit ipse nostrum.
 Probrisq; fœdis pressus, & arduo
 Sensu dolorum, non tamen immemor
 Prodesse, iungit disidentes
 Numine conciliâque reges.

INNOCENTIA SPECTATISS.

*Quot testes habet ex populis innoxius agnus,
Ingratum mundum tot premet arbitrius.*

HYMANAE CAUSAE PROCVETORI FORTIS.

15D

In tabulam Iesu flagellati.

ODE DICOLOS DISTROPHOS. LIX.

QVID sanctum Iesu corpus atque innoxios
Artus adurus carnifex ?
Quid membra, quarto puriora sidere,
Plagis cruentis inficis ?
Non tantus unquam stirpis incensa fragor
Auditur altis montibus,
Nec deuolutus in subiecta marmora
Imber, ferit frequentius.
In me furentem verte si sapis manum,
Et terga cæde noxia.
Namque ipse lene legis excussi iugum,
Iussa ipse perfregi Dei:
Heu quanta dignus vincla perferre & necesse
Et flagra dura perpeti.
Sed istud, atro quod linore pernotas
Maiora laturum, caput
(Cui cuncta magni turba præfulgens poli
Addicta paret nutibus,)
Contracta noxa crimina expiat mea,
Irasq; placat vindices.
Vides ut alto perferat silentio
Quæ sauus addis verbera ?
Atqui efficaci deprecatur is tuas
Measq; pœnas vulnere.

PACIS HUMANÆ DISCIPLINA.

*Vritur ardenti tortoris verberare Christus,
Quem magis humani torret amor generis.*

IGNOMINIAE PUBLICAE SUSCEPTORI 2.

FD

In tabulam Christi Bar-Aba posthabiti.

ODE DICOLOS DISTROPHOS. LX.

QVÆ pestilentis, heu, furoris pocula
Deprompta ab inferno lacu,
Malo remixta viperarum sanguine,
Spumag, tabida aspidis,
Incontinente fauce traxit inuidum
Vulgus ferente Belsebo?
Quid non furentis caca turba consili
Admittit, atque criminum?
En cuius alta summa laudis arbitri
Credatur usque calculus?
Quis nam repente vos probata compulsi
Mutare testimonio?
Aut qua nouandi spes amata commodi
Vestris inarshit mentibus?
Sic improbato regis almi numine
Optare turpe dedecus?
Optare culpam sanguinis, nec omine ex-
cepisse posteros graui?
Quem nuper amplis plausibus susceperat
Regem Deumque creditum:
Quem de paterna sede missum dixerat
Summa salutis principem,
Experta magnis efficacem fructibus,
Verbisque veracem bonis;
Huic turba lymphis innatante cortice
Et vilis & leuis magis
Audet latronem prætulisse perfidum,
Agnumque postponit lupo.
Et non profana plebis heu sententiam
Mens docta calitus oderit?

HUMANÆ MENTIS LEVITAS.

*O mens laua hominum qua pignora certa salutis
Postponis damno dedecoriq; tuo !*

P.H.

FB

HAEREDI AETerno A SERVIS EXPLOSO S.

In tabulam Christi producti.

ODE DICOLOS DISTROPHOS . LXI.

QUEM maria & venti metuunt, quem lucida cali
Agmina perpetuo venerantur,
Quem vita pacisq; alma lucisq; beata
Pontificem fontemq; perennem
Credimus, & natura probat responsaq; prisca;
Atque index certissimus usus:
Idem hominum scelere infami atque immanibus ausis
Dum tenebrae viguere malignae,
Heu facinus, patria depulsus ab ade, profanis
Obiectusq; leonibus, ecce
Faneſto ligno grauis opprobriisq; proterua
Lingua, cuncta venena vomentis,
Ducitur ingrato populo inuisusq; sacerq;
Infamis quoque fabula vulgo,
Obscurisq; genis colapho effususq; cruore, &
Sumptis toto corpore plagis,
Vultu habituq; omni nimium mutatus ab illo,
Certatim quem plausibus amplis
Legitimè nuper Regem auctoremque salutis,
Vrbs Solymum venerata canebat.
Nunc adeo veluti cunctis insensus, ab omni
Leditur & perfert probra turba:
Scilicet à cunctis caput hoc damnabile noxis
Mundus, iam video, dabat omnis,
Deuotam & vario multorum crimine calum
Hanc animam statuitque petítque.
Ac purus natura Agnus delicta suorum
Nunc subit, & luiturus acerbo
Vulnere, personam tenet execrabilis hirci
Damnatus quem deuouet orbis.

LVX INTER TENEBRAS.

*Artibus atque armis in te qua mouerat hostis
Victus stultitiam sentiet ille suam.*

INNOCENTIAE PRO NOCENTIB. TRADITAE.

In tabulam Christi crucifixi.

ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS LXII.

CERTVM recentī ex orbis origine
Firmatum & alta mente negotium,
Deliberata morte magnus
Explicat ac peragit Sacerdos.
Amīssa vita munera perfido
Primi parentis crimine degener
Natura cunctis haud valebat
Artibus aut opibus referre:
Vita perennis lux nisi feruida
Lethi vagantis per miserum genus
Intraret horrendas tenebras,
Et caperet premeretque victrix.
Auctōr malorum tunc veterum draco;
Hami latentis faucibus additos
Persensit uncōs, dum paratam
Aggreditur temerator escam.
Ille & potentem iam malè prouidus
Pradam libenter mitteret, ac nimis
Luctatus intorsit maligna
Pectora conuoluitq; tractus.
Suspensa lignum membra doloribus,
Atque effluenti sanguine conficit;
Nostram sed attentus salutem
Cogitat is, tacitusque curat:
Donec probante hac pignora numine
Suffecit unam pro populo hostiam,
Irasq; sedauit tremendas,
Atque poli patefecit arcem.

SACRIFICIUM SVMMVM.

*Infamis suauis fructus hac sustinet arbor,
Quæ vitæ possunt commoda certa dare.*

SACERDOTI MAXI. PRO POPV. LITANTI. S.

16D

In tabulam Christi de cruce depositi.

ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS. LXIII.

QVALEM reuulsis frondibus aesculum,
Quam saua ventis bruma niualibus
Orbauit umbroso nitore,
Terra parens doluit videndo:
Quam post remissis frigoribus breuis
Hora recepto robore viuadam,
Ramosq; crescentem priores
Sperat auens bene prodituram;
Namque illa firmis indita stirpibus,
Vires tenaci cespite protulit,
Qua uina subiecti caloris
Vis penetrat, recreatq; terras:
Talem dolenti pectore, & intimis
Percussa virgo visceribus, truci
Demissa ligno membra nati
Conspiciens, gemit, atque fulcit.
Quem culpa nostri sanguinis & nefas
Omni carentem crimine presserat,
Floremq; delectum parenti
Contuderat furiata turba:
Ast efficaci numine compotem
Vita valentem munera mortuis
Præbere membris, & remotam
Corporibus reuocare lucem,
Tantisper almus dum veniat dies,
Et cedat atris nubibus obsita
Nox illa, defunctum labore
Certa fide genitrix manebat.

INIMICITIAE COMPOSITAE

*Cuncta, Deus dixit, trado tibi, quod mihi servum
Tute ad mortiferam gesseris usque crucem.*

INFEROR. EXPUGNATORI EXPOLIATOR. Q. FORTISS. S.

In tabulam Sepulchri Epitaphium.

CARMEN ELEGIACVM LXIIII.

MIRATVRA citò rediuiuum surgere corpus;
Marmorei silices antraq; parua tenent.
Pignore deposito multum ò felicia saxa, at
Pignore reddendo saxa beata magis.
Membra fouete hominis, quibus est nil purius vsquam,
Membra extincta hominis, viuida membra Dei.
Neu tabem, neu vos turpeis metuatis odores,
His procul ista malis est aliena caro.
Iam quod erat nostræ culpa, mors eluit; ultra
Mortem pro nobis debuit ille nihil.
Nunc sibi (namque potest) vitam propriam ipse reponet;
Perpetuo & nobis viuere posse dabit.
Compositas igitur saxum hoc testabitur iras,
Et renouata orbi fœdera amicitia.

IESV NAZARENO PRO MVNDI NOXIS OC-
CISO, REGNI CÆLESTIS HOMINVM CAV-
SA ASSERTORI DEI FILIO VIVENTI,
HOMINI MORTVO EFFICACISS. SEPVLC.
NOVVM AD TEMPVS BREVE. EX DIV.
CONS. DESTINAT. EST.

HVMANI GENERIS DIVITI

*Pressa labore graui pugna dum membra quiescunt,
Expoliat Barathrum Spiritus & tenebras.*

In tabulam Christi resurgentis.

ODE SAPPHICA LXV.

IAM nouo felix nitet orbis ortu,
Clara festinat solito priores
Ianuas nato referare prima

Nuntia lucis.

Cuncta sollennes variare lusua
Cernimus: dulci volucres Camæna
Personant syluas & amicta uerno

Prata nitore.

Quæq; crudelem doliuere mortem
Nuper auctorisque hominum, suisque,
Sidera obducto tenebrata calo

Ruptaque saxa,

Hunc vident vita reducem; cruenti &
Compotem belli, & grauis eminentem
Casibus lethi, meriti ac triumphis

Munere clarum.

Is breui magnos spatio labores
Perferens dura necis, ac sepulchri,
Victor & furuas Acherontis unus

Diruit arces.

Inde funestum domitor tyrannum
Fraudibus parta minuens corona
Traxit, & regnum spoliauit amplum

Mortis amara.

Criminum auctrices furias, metusque
Visus aratis cohibere vinculis,
Efficax alma sociare mundo

Commoda vita.

VITA ORBI ALLATA.

*Vidit ut extantem Satan de funere Christum,
En, ait, hic homines, non mea regna, nonos.*

IESU CHRISTO MYNDI MORT. INFEROR. Q. VICT. POTENTISS. S.

In tabulam Christi discipulis conspecti.

ODE DICOLOS DISTROPHOS LXVI.

IMPROVISA simul nigro lux ignea calo
Fulguris emicuit :
Turbatos horrore animos hiemisq; maligna
Nubibus assiduis
Exterret , trepidosq; oculos prastringit , & acri
Lumine saepe ferit :
Vt quanquam certus radiant ex aethere fulgor
Sensibus incubuit ;
Obtenebrata tamen stupefactaq; lumina tristis
Tempora noctis agant .
Non secus occisi tempestas dura magistri ,
Exanimisque metus
Discipulos tristes effecerat , vt neque certis
Visa oculis Domini ,
Vel species vel verba nouam testantia vitam
Perdoceant pauidos .
Non haustu mens arcta hominum comprehendere primo
Munera tanta valet .
Illa tamen seu tarda putes ignarae rerum ,
Cordae dura nimis
Multiplices vsus , ventura in saecula mundo
Expediere boni .
Nam quicquid fidei obiciunt errorque metusque ,
Ingenium vel inops ,
Impietas & suspicio male credula veris ,
Vel dolus illaqueans ;
Omnia praesenti exemplo , iam testibus illis
Exuperata iacent :
Nec quicquam reliquum dubij est mortalibus vltra ,
Credere quin valeant ,
Quicquid prisca alino adscribere oracula Christo ,
Quicquid Apostolica .
Felices adeo , dubio quos exiit omni
Saepe oculata fides .
Dicta Dei sed qui credit , felicior ille est ,
Nec petit inspicere .

VERITAS SPECTATISSIMA.

*Non vinum dubitate ultra, sed credite, vobis
Posse dari per me vincere mortis opus.*

CHRISTO VIVEN. PERP. OMM. DOM. APPELL. S.

EX PERS *amara mortis, & hostium*
Victor, triumphis perpetuis potens,
Soliq; pervincens nitores,
Astra petit patriamque Christus.
Qui patris amplum spontè reliquerat
Regnum, quietas & superum domos,
Mortalis & vita labores
Pertulerat vigilisque curas:
Celante numen corpore maximus
Hospes, paratus seruitium graue
Terris subire, atque inquietos
Vsq; dies tolerare & annos:
Et sumpta nostra sortis, & ordinis
Incomparandis membra laboribus
Intendit, exercetque patris
Nutibus, imperiisq; summi.
Ergo peractis ipse periculis,
Seruus probatis officiis bonus,
Audire dilectusq; natus
Promeruit, solisque consors:
Praesensq; nostris partibus addidit
Virtutis, alti & munera nominis,
Carnique diuinos honores,
Et proprium decus arrogauit.
Miratur ardens discipuli cohors
Certo petentem numine sidera;
Nubesque subiectas prementem,
Vix oculis celerem sequuntur.
Regemque cali suscipiunt suum
Victoris auctum laudibus inclytis,
Celsiq; plaudentes ministri
Concelebrant hominem Deumq;.

MERITA GESTORVM GRAT.

*Ipse via est, ductorq; bonus, qui venerat alta ex
Arce, redit, nobis ut paret ipse domum.*

CHRISTO TRIUMPHANTI S.

In tabulam Spiritus sancti.

ODE SAPPHICA LXVIII.

QUICQUID optandum cecinere vates,
Principes quicquid cupidi petebant,
Attulit mundo celebranda Christi

Pontificis lux:

Clara lux flammis radiata miris,
Qua male extinctum renouauit orbem,
Quaę deiectum leuat impotenti

Pondere Adamum.

Dextera Christus patris efficaci
Redditus, chara comitum cateruae
Impetrat magnis meritis reperta

Flaminis almi

Dona: qua postquam sociata castis
Mentibus, mortem perimunt priorem,
Et graues noctis tenebras corusco

Lumine mutant;

Error & tristes fugiunt pauores,
Quaę cor fluctu quatit inquieto,
Pacis infelix inimica sentit

Frena cupido.

Constat exemplo facilis benigno
Christus, & nostris eadem parare
Saculis, si quis meruit probando
Præmia cursu.

HVMANI GENERIS RENOVATIO.

*Huius flamma animū penetrās quē corripit ignis,
Aurum fit, viles exiit & cineres.*

CHRISTO REGI POTENTISS. DIVISS. LIBERA-
LISS. HOMINVM DEIFICATORI S.

In tabulam Petri de Christi numine perorantis.

ODE TRICOLOS TETRASTROPHOS. LXIX.

*VIR ut minori præniteat viro,
Virtutis & quid, quid sapientia
Diuinus humano suorum
Spiritus ingenio reponat:
Ille & probauit, qui pauidus prius
Dignum magistrum laudibus, ac fide
Rogantis ad vocem puella,
Nosse hominem male pernegabat:
Vulgaris & qui consilij potens,
Calor, terra commoda preferens,
Vitam daturum morte nostram
Stultus auct reuocare Iesum.
Postquam imbuentis munere spiritus
Mutatus, idem liquit inutiles
Curas, & accensus superno
Igne, noua nituit figura:
Fastus tumentes despicit, & minas,
Nec Christo iniquum concilium timet;
Turbamque, sermonesq; vulgi
Temnit, & imperium superbum:
Præsens docere & dicere feruidus,
Christum efficaci numine compotem,
Magnisq; sublimem triumphis
Aethereas decorare sedes.
Vnde & sequaces nobilitet suos,
Auctosq; magnis artibus instruat
Miranda narrare, & stupendam
Reddere debilibus salutem.*

CHRISTI VIRTUTIS SPECIMEN.

*Anne vides, quā magna valet, cui munere Christus
Obtigit immisso & sapere, & facere !*

P.B. IV.

CHRISTO IN PERPETVVM SALVARI S.

15D

In tabulam Saùli à Christo reuocati.

ODE DICOLOS DISTROPHOS LXX.

QV AN QV AM saua furens lupus
Rictus horrificos ac sitientia
Feruens pectora sanguinis,
Eruetque minas & rabiem trucem:
Quamquam proposito graui
Impulsus, pecoriq; & populo pio
Infandum meditans, paret
Cades, insidias, & trepidam fugam,
Actus stultitia & boni
Fallaci studij nomine percitus,
Cui dentes acuit truces
Vulgi, & mobilium gratia principum:
Mutatus tamen audiit
Agni consilium, iussuq; mitia:
Sese & praeuit integrum
Propugnare greges, quos male presserat:
Præco & nominis optimi,
Et qui signa sacra militiæ ferat
Iudæ ad progeniem feram,
Regesque & populos & maris insulas.
Non illum retinet metus,
Non aut propositi cura tenax sui,
Mutati & studij pudor,
Postquam Nazaridæ iam monitis boni
Correptus melius sapit:
Cum præceptis media succubuit via,
Mentemque & rabiem malam,
Ac sese penitus deposuit grauem.
Tantum vertere prauales
Christi diua manus, duræque mollibus
Mutans, fortia firmitus
Formare & melius pectora, si modo
Et veri & studiis boni
Incensus, cupias falsa relinquere.

CHRISTIANÆ SIMPLICIT. VICTOR. A.

*Ambitio, vanum studium, Zelusq. superbus
Exemplo hoc quicquid mundus habet, sileat.*

CHRISTO VINDICI EFFICIENTISS. S.

In tabulam Iudicij.

ODE DICOLOS DISTROPHOS. LXXI.

CONSILIIIS stabilita Dei firmataq; iustis,
Dies paratur adferenda saculo,
Exoptata piis, satis ac non credita prauis,
Tremore pectus incussura perfidum:
Quam neque terribiles valeant superare tyranni,
Cauere turba nec superba diuitum;
Quamq; animi laudent mites, despectaq; mundo
Sibi que iuris usque corda conscia:
Expositura dies sortes mercedibus aquas,
Modumq; rebus additura gentium.
Hinc epula semper dulces, & gaudia certa
Pis feruntur expetenda pramia.
Illinc aternis subeunda incendia flammis,
Novusq; semper additus malis dolor.
Hic læta superum voces, laudesq; perennes,
Choro beata concinente carmina.
Ast illic turpes gemitus, luctusq; frequenteis
Sonat furente mixta turba Damone.
Hi fines rerumq; vices, aut pramia diua
Manent salutis, aut perennis exiti;
Vel quos fas, pietasq; iuuat, vel perfidus error
Utrosque rege iudicante calitum.
Vtram igitur placeat, nostrum est, contendere metam,
Capax petatur, arcta seu magis via.

HUMANAR. RER. NECESSARIIS

*Qui timet hoc solium, felix : felicior illo est
Qui Christum regem non metuit, sed amat.*

CHRISTO REGI BENIGNISS. VLTORIQ. IVTISS.

I V D I C I V M D. D O C T O R I S
*Hunnai Canonici Louanienſis, Regij pro-
feſſoris Theologi, ex Collegio cenſorum Lo-
uanienſium.*

H V N C ſeptuaginta vnus Odarum librum
ab eruditiffimo viro Bened. Aria Monta-
no Doctore Theologo & poëta laureato
decantatarum, vnà cum tota Monumen-
torum conſtructione diligenter perlectum
& examinatum, teſtor nihil habere quod
catholicum lectorem meritò offendar, ſed
plurima quæ conducere lectori pio, eumq;
oblectare poterunt. Louanij Clō. Io. LXXI.
xvi. Kalend. Apriles.

Auguſtinus Hunnæus
Profeſſor S. Th. Regius.

I V D I C I V M   S I L V E S T R I
Pardi Theologiae Licentiati, Canonici Ant-
verpiensis, ex Collegio censorum Regia au-
thoritate & Episcopali electione Antverpia
instituto:

Una cum Episcopi Collegij ipsius presi-
dis confirmatione.

H A E C humanæ salutis monumenta docta sunt &
pia, omnibusque, ut in vera religione exercean-
tur, pernecessaria. quare utiliter imprimi posse iu-
dico. Datum Antverpiæ Kalendis Martiis.
An. M. D. LXX. stylo Brab.

Ita testor Silvester Pardo S.
Theologiae Licentiatas, Ca-
thedralis Ecclesie Antver-
piensis Canonicus.

I D E M iudico & ego subscriptus,

Franciscus Sonnius Epi-
scopus Antverpiensis.

BENED. ARIÆ MONTANI
CARMEN VOTIVVM AD
CHRISTVM IESVM.

S I TV *Christe mei munera carminis ,*
Nostri & vota probas pectoris abdita ,
Laudes (namque potes) da pateant tue
Orbem quâ veteri consocias nouum :
Non vt fama meum nomen in ultimas
Oras Oceani deferat , aut decus ,
Virêsq; ingenij commemoret mei .
Nostrum quidquid id est , est leue , nec valet
Perdurare dies , vel mare , vel vias ,
Quin victum penitus sorte cadat sua .
Sed , quod nostra sonant carmina , maximum
Nomen , quod superat sacula , quod mare ,
Quod terræ , barathrum , sidera quod colunt ;
Quod præsente domat fortia robore ;
Quod deuota replet pectora numine ;
Quod lassos recreat , quôdque fouet pios :
Hoc nomen numero non numerabili
Virtutum solidi ac muneris efficax ;
In quo certa salus vitæque publica est
Orbi nunc nimis ponderibus mali
Depresso & vitij criminibus grauis ;
Hoc nostris celebre & carminibus sacrum ,
Per gentesque meas ferre per exteras ,

Diffu-

*Diffuso & pelago quàm patet ambitus,
Decantare novis vocibus expeto.
Nam si magna semel munera nominis
Sint gustata tui; carmina concidant,
Et chartæ sileant, famæque & ingeni
Vis nostri pereat: nominis at tui
Virtus visceribus, cordibus & piis,
Herebitque animis, quod neque temporum
Robur, nec minuant seu tyrannidis
Tormenta, aut validis turma phalangibus
Quam multas tetricis conuomit ostiis
Sedes Tartarei turbida principis.*

CHRISTOPHORVS PLANTINVS

LECTORI S.

IMVLAC ea, quæ à nobis nuper excusa sunt, Humanæ salutis Monumenta, à Benedicto Aria Montano excelsi ingenij viro, non minùs elegantij quàm docto Poëmate conscripta ad multorum doctissimorum & amplissimorum hominù manus peruenerunt, non potuerunt illi summam hominis doctrinam, rerum diuinarum cognitionem clarissimam, & grauissimum illud argumentum admirabili carminis suauitate & dignitate tractatum summopere non admirari. Eorum enim omnium, quæ vel ab ipso Adamo ad Christi D. N. postremum vsque iudicium, in sacris libris ad nostram salutem necessaria habentur, seriem et summam, tanta certitudine & facilitate complectitur, vt à nemine vnquam tanto splendore ac doctrina, atque à præstantissimo hoc viro tractatam esse mihi suis verbis sint testati. Plerique tamen ex iis non potuerunt suum animi dolorem ita continere, quin eum quoq; mihi patefacerent. Videbant quippe homines sapientissimi, fore, vt sancti illius argumenti tractatio, eaque non solum utilis & iucunda, verùm etiã omni literatorum generi planè necessaria, propter rerum quæ in ea continentur, celsitudinem, non à quouis ita facilè intelligeretur: doctum enim (aiebant) pium, & valde attentum, beneq; in sacris libris & pietate exercitatum lectorẽ ea desiderat. Quod cum animaduernerem, nec possem, pro eo quo me esse sentio erga rem literariam propenso animo, studiosorum, atq; etiam clarissimorum hominù, quos dixi, honestissimo desiderio non satisfacere; operæpretium me facturum existimaui, si vnus & septuaginta illarum odarum, quibus humanæ salutis mysteria elegantissimè descripta sunt, argumenta, & sensum breuibus aliquot annotationibus indicarem, & aliquo modo explicarẽ. Hanc verò prouinciam non ideo suscepi, quòd meo ingenio fretus aliquid à me præ cæteris præstari putem; sed quia nõ dubito quin plerisque in locis, qui multorum sententiã difficultate carere non videntur, mentem ac sensum auctoris, quo quidem, pro ea qua præditus est morum facilitate, familiariter vtor, non sim affecutus. Hisce igitur laboribus, lector, frui: & si quid, quo tua studia promoueri possit existimes, hic à nobis præstitum esse cognoueris, Deo sapientissimo, ad cuius gloriam omnia sunt referenda, totam laudem & honorem tribue.

Vale Antuerpiæ, Calend. Augusti. c l o. l o. l x x i.

A

D V P L E X

DUPLIX in hoc libro continetur monumentorum genus: VNVM est planè Architectonicum, constans picturis & imaginibus locorum, personarum ac rerum gestarum: hoc architectorum orationibus illustratur; quarum triplex in vniuersum ratio est; aut enim summum totius depictæ rei argumentum describitur, & ea doctrinæ pars, quam didascalicam vocant, usurpatur; cuius generis orationes inscriptiones dicuntur: quibus vel virtus vel vitium illius imaginis contemplatione annotatur: aut personæ vel rei gestæ auctoritas indicatur, eaque per dedicationes exponi solet. aut vsus aliquis capiendus ex ipsius operis inspectione spectatori proponitur, idque plerunque disticho aut monosticho, vel aliàs breui epigrammate expeditur. Totum autem hoc dicendi genus breue, graue, significantissimum atque antiquitatis plenum esse debet, neque cum poëtico, aut oratorio, aut comico, aut historico stylo conuenire: sed suis numeris & diffinitionibus, hoc est, architectonicis cōstare; aliàs ieiunum, & frigidum, languensque futurum, id quod nemo plenè assequi imitariue feliciter potest qui architecturæ artis peritus non sit.

ALTERVM verò genus est Poëticum, quod non imaginibus, vt illud alterum, sed verbis rem omnem depingit, atque ea etiam spectanda legentium sensibus proponit & describit, quæ nullo picturæ artificio effingi possunt, vt sunt voces, orationes, animorum corporumque motus omnes, & cogitationum studiorumque formæ. Vtrunque hoc in libro ita ad amissim expressum est genus, vt obseruata pietatis & religionis sanctimonia ac dignitate, nihil desiderari possit, quod vel ad architectonicam grauitatem, vel ad poëticam elegantiam, & sententiarū ponderosam plenitudinem faciat. Hæc antequam explicationem aggredimur, admonitionis causa indicanda duximus.

TABV-

T A B V L A I I.

ARGVMENTVM.

Veræ sapientiæ rudimenta.] Chri-
stum Dei sapientiam Paulus appellat,
1. Cor. 1. 24. Idem etiam Gal. 3. 24 le-
gem antiquam, cuius minister Moses
fuit, pedagogum hominibus ad Chri-
stum fuisse dicit.

Inscriptio.

Fideli ministro.] Mosi elogium
Dei responso pronuntiatum, Numer.
12. 7.

Ode 11.

Mosis laudes canit, quem ab ipso vs-
que ortu Dei consilio delectum, variis per
omnem ætatem amplitudinis testimo-
niis ornatum, tandem libertatis ducem
declaratum, & legislatorem summa au-
thoritate constitutum fuisse ait.

Nobilis hospes.] Iethro Madian
sacerdos, & vi Chaldaus paraphrastes
interpretatur, apud suos magistratum
summum gerens.

Præpotens herbis.] Aegyptiorum
sapientiam & detestabilem magiam di-
uinâ virtute per Mosem superatam in-
dicat, vltro confessis Aegyptiis ipsis, &
quamvis iniuitis, tamen ob pœnarum
fensum cedentibus, Exod. 8.

Numinis puræ.] Lex sancta est,
Deoq; grata; hominibus verò, dum pec-
cati impotentia imperat, propter male-
dictionem & damnationem horribilis
est, Rom. 7. & pluribus in locis.

Obstupen. clarus honore.] Glo-
riam & auctoritatem ex Dei colloquio

Mosi additam indicat, Exod. 34. 21.
2. Cor. 3. 7.

Tabulæ 111. Argumentum.

Ambitio ærumnosa.] Prima co-
gitatio; qua parentes olim ad crimen
admittendum inducti sunt, gloria cupi-
ditas erat, vnde inobediencia nata, ex
qua scelus susceptum, hinc mors cum
miseriis omnibus consecuta. dehortatur
igitur ab ambitione tabella argumen-
tum.

Inscriptio.

Fraudis expoliatrix.] Non vir-
tute, sed fraude illa hominum ruina pa-
rata est, ab antiquo serpente mendaciæ
patre, quem ab initio mendacem fuisse
Christus docet, Iohan. 8. 24.

Ode 111.

Grauiſſimorum dolorū, ærumnarum,
mortis, malorumq; omnium originem
primam scemina adscribit, quæ a serpe-
te seducta, virum suum ad cōmune cri-
men pellexit. Causam verò fidei dese-
ctionem fuisse ait, quod vterque magis
serpentis fallacia, quam diuina cautioni
& prædictioni crediderit. ostendit præ-
tereâ voluptatis nimium studium sti-
mulos etiam addidisse illis, ad suscipien-
dum crimen, sicut scriptum est: Vidit
igitur mulier, quod bonum esset lignum
ad vescendum, & pulchrum oculis, aspe-
ctuq; delectabile, 1. Tim. 2. 14.

Tab. 1111. Argum.

Consilium absconditum.] Ut ex
morte

morte vita oriretur, atque ex veteri in nouum Adam homines transformarentur, consilium fuit celatum à generationibus, & seculis, & noui testamenti tempore reuelatum sanctis, Colof. 1, 26.

Inscriptio.

Misericordiæ vindici.] Namque reconciliationis humana consilium ex misericordia Dei profectum est, Tit. 3. 4. 1. Iohan. 4. 10.

Ode I I I I.

Indicat consilium Luciferi in negotio primi hominis à se perditum fuisse, non tantum humanum genus in suam tyrannidem redigere, sed etiam cum Deo de sapientia velle contendere. Hoc autem magnum mysterium est, quod ipse auctor aliàs plenius & apertius exponet. Huic verò Luciferi consilio diuinum oraculum opponitur, quo calliditatis illius commenta omnia superanda esse praeinuntur, cum summa ipsius doli auctoris perturbatione, & stultitiæ redargutione ac pernicie.

Tab. v. Argum.

Fœdus institutum.] Nam quæ de misericordia erga homines Deus proposuerat, antiquus serpens turbare & irrita reddi curauerat, auctis in vniuersum hominum flagitiis, & mundo ad vastitatem ex diuini iudicii sententiæ addicto: sed ut propositum Dei maneret, fœdus cum Noe rursum est renouatum, ut exponitur Gen. 9. 9.

Inscriptio.

Misericordiæ memori.] Dicatur Tabula Deo, qui cum iratus fuerit, misericordiæ recordatur, Habac. 3. 4.

Ode v.

Poetica elegantia describit orbis instaurationem, ex misericordia Dei iram remittentis, & de aeterna ac temporalis humani generis salute cogitantis: ostendit piorum sacrificia Deo gratissima esse. Demonstrat quantam orbi calamitatem hominum peccata afferant; quantam Dei misericordia rursum salutem.

Renouata certis cursibus, &c.]

Namq; tempora omnia diluuij vna tempestatis facies nimirum informis hiems & nox tenebat, quam diuina providentia in quatuor anni commodissima tempora conuertit. sicut scriptum est: Cunctis diebus terra, sementis & messis, frigus & aestus, aestas & hiems, nox & dies non requiescent, Gen. 8. 22. atque hæc ætas iuxta rationem Noe diuinitus præscriptam, ad Abraham usque ætatem pertinet.

Tabul. v i Argum.

Obedientia constans.] Vera obedientia exemplum Abraham proponitur, qui fide instructus nihil omnino laborum detrectauit, in mandatis Dei quamuis difficillimis faceffendis. De hoc argum. lege Iacobi Apostoli epist. c. 2.

Inscriptio.

Fidei ductrici.] Quidquid ex fide suscipitur, rectum est, & fallere non potest pium susipientis animum: adest enim Deus fidei virtuti sibi gratissima, quam nunquam deserit, quā nusquam non ad optimum exitum perducit, modo fides ipsa viuax sit, qualis in carmine describitur. Huius inscriptionis sententia latè disputatur à Paulo Heb. 10.

Ode v i.

Ode v i.

Inscriptio.

Quem tu diua fides virum.] Fidem viuam non esse otiosam ostendit, sed obedientia rationibus & negotiis perpetuè deditam, neque tantum opera vulgaria præstantem, sed planè heroica, vel diuina potius gesta suscipientem, atque adeo in omnium rectè faciendi, tum dura & difficilia tolerandi materia, aut exercitatisimam, aut exerceri paratissimam. Est elegans ode, plena argumentis in sacra scriptura obseruatis: alludit ad multas historias diuinorum librorum. lege Hebr. 10.

Superum viribus æmula.] Mira, sed verissima amplificatio, quando videmus Iacob fide instructum angeli coluctantis vim sustinuisse, ac tandem superasse, dicentis: Dimitte me, quia ascendit aurora, Genes. 32. 26. Sunt & alia exempla longè etiam hoc illustriora.

Tabul. v i i. Argum.

Fidei testimonium grauiſſ.] Credentis fidem viuam opera testantur, alioqui mortuam arguit fides, nisi per dilectionem operetur. Ostende, inquit Iacobus, fidem tuam sine operibus, & ego tibi ostendam ex operibus fidem meam, Iacob. 2. 18. itaque opera fidei testimonium à Paulo vocantur, Hebr. 11. 39. Atqui maximè erga fidem periculi facti exemplum in Abraham scriptura statuit, iussu filium sacrificare, & rem tantam indubitanter facessente. Ideo grauiſſimum testimonium hic appellatur, Gen. 22.

Prouidentia consaltrici S.

Deus enim obtemperantibus sibi opportunissimè prouidet, quanquam maximis rerum difficultatibus illi, dum obediunt, implicentur. Ita persuaferat sibi Abraham, cum filio de victima roganti respondit, Dominus prouidebit sibi victimam, fili mi. Lege de hac re Psalmum 90. Qui habitat in adiutorio Altissimi.

Ode v i i.

Plurimas difficultates commemorat, & grauiſſimas, quas Abrahæ fides tentata perucit; illud vnum secum statuens, obediendum esse Deo per omnia, rerumque exitus illi esse permittendos, qui optimos semper efficere solet. Lege de hac re Psalm. 45. Deus noster refugium. Cuius sententiam omnem poëta hoc loco refert. Hoc tempore pactum salutis cum Abrahamo est confirmatum, cuius argumentum Iacob per quietem postea cognouit, vt in sequenti tabula indicatur.

Tabul. v i i i. Argum.

Humana diuinitas.] Videns Iacob mysterium ecclesia, in qua habitaturus erat Deus trinus & vnus, Verè, inquit, terribilis est locus iste, & non est nisi domus Dei, & porta cali. Cum autem Deus in hominibus inhabitat, homines ipsos deificat. Videre, inquit Iohannes, qualem charitatem dedit nobis pater, vt filij Dei nominemur & simus, 1. Iohan. 3. 1.

Inscriptio.

Dei philanthropia.] Tantam dignita-

gnitatem deificationis nostræ ultimo erga homines amari acceptam referendā esse indicat. In hoc est charitas, inquit Iohannes, non quasi nos dilexerimus Deum, sed quoniam ipse prior dilexit nos, 1. Iohan. 4. 10.

Argum. Odæ VIII.

Omnium promissorum, quæ olim patribus facta fuerant, de serpentis capite conterendo, de benedictione familiarum terræ in semine Abrahæ, summam quandam iam speciali quodam modo relatam, in illa ostensa Iacobo imagine indicatam fuisse ait. Quandoquidem omnia illud continebant arcanum, Deum, diaboli deleta tyrannide, in hominibus, ut in propria sibi que sanctificata domo, regnaturum, magnamque futuram esse spirituum celestium, & hominum amicitiam, & familiaritatem. Est hoc magnæ significationis mysterium, de quo poeta aliàs plenius soluta oratione disse- ret. Adeo autem excellentis argumenti est, ut cælum usque ad ipsum Dei thronum penetraret; quamobrem eleganti figura in ipso amplificationis incremento Ode ipsa finem sibi præscripsit.

Tab. I x. Argumentum.

Fides morti insuperabilis.] Adeo firmus & constans fuit Iacob in diuinis promissionibus integra fide excipiendus, ut non modò ipsa maxima promissa, quæ ad vitam & salutem pertinebāt, sed horum promissorum figuras, nempe terræ Chananeorum possidenda pollicitationes, quanquam moribundus, iam tamē constanter tenuerit, & alonge, ut Paulus ait, salutauerit, filiisque suis, ut cer-

tissimas non modò expectandas tradiderit, sed ipse etiam regionum & munerū partitione facta, testamento possidendas reliquerit. Est enim fides sperandarum substantia rerum, argumentum non apparen- tium, Hebr. 11.

Inscriptio.

Deo sapienti doctori.] Futurum rerum certa cognitio Deo propria est, neque quisquam, nisi à Deo doctus, quid cuique sit futurum, certis rationibus præscriptum prædicere potest. Id probatur in Iacob, qui iam sermè moriens, singulis filiis suis ad lectum vocatis, certissimas sortes præcuiuit, à Deo, cui crediderat, edoctus. Sic enim ille præfatus est: Congregamini, & audite filij Iacob, audite Israël patrem vestrum. id est, eum cui virtutem & potentiam Deus concessit, audite, Genes. 49. 2. Lege de hoc argumento secundum caput lib. Danielis.

Argument. Odæ I x.

Canis quemadmodum Iacob in diuinorum promissorum fide decedens, futuras posteritatis sue res perinde cognouerit, cognitâsque filiis suis prædicens enarrauerit, ac si ipse iam præsens illarum spectator esset, eiusq; fidei & expectationis heredes reliquerit filios suos, adeo sibi certa & constantis, ut ob eam rem suum defuncti vita corpus in Chananaam regionem sepultura causa deferri mandauerit: eo modo posteritatem suam præcessurus, atque corpore & ossibus compositis possessionem etiam temporalem illam conseruaturus, & spiritualem animo cum patribus suis versante expectaturus.

Tabu-

Tabulæ x. Argum.

Tyrannis misericordiæ concedens.] Cogitabat Aegyptius tyrannus Israelitas perdere, quos Deus ad misericordiæ ostendenda exemplum comparabat. non potuit tyrannus infringere Dei propositum; immo ipsa vltro insciens, misericordiæ illius ministram se præbuit, infante Mose educando, cuius opera salus illa & libertas Israelitis est allata, cum summa hostium & tyrannorum pernicio, Hebr. cap. 10. & 11.

Inscriptio.

Providentiæ victrici.] Non potest humana prudentia, quantumvis exco-
gitatis consiliis, diuina providentia in-
stituta impedire. Dixerant Aegyptij
aduersus Israelis populum: Venite, &
sapienter opprimamus eum: sed stultam
fecit Deus mundi sapientiam, 1. Cor.
1. 20.

Argum. Odæ x.

Ostendit nullis consiliis, nullis opi-
bus, nulla denique facultate humana
posse diuino consilio obfisti; cui non mo-
dò hominum tandem imbecillitas & in-
finitia cedit, sed natura rerum homini-
bus insuperabilis vltro administræ obse-
cundet. Poëtice autem omnem rem de-
scribit, docens Chamefis sobolis, id est,
Aegyptiorum voluntatem & conatum
fuisse, omnes infantes Israelitarum aquis
immerfos perdere, atque ita genus il-
lud delere; tamen Deum effecisse, vt ipsi
vltro ex mediis aquis ignem eruerint,
hoc est, Mosem, qui se ipsos suasq; res om-
nes tandem esset absumpturus, atque
huius rei ministros se se præbuisse Ni-

lum fluuium, & Nili pisces, aliàs mon-
strofos & feras, qui infanti, quominus
noceretur, prospexisse videntur.

Tabul. x i. Argum.

Optio incomparabilis.] Optauit
Moses magis affligi cum populo Dei,
quàm temporalis gaudiij habere iucun-
ditatem: sententia est D. Pauli Apo-
stoli Hebr. c. 11. vers. 25.

Dedicatio.

Sapientiæ illuminatrici.] Signifi-
cabat apertè Deus Israelitis tempus sa-
lutis appropinquare, cum viderent sum-
mum virum, & regi Aegyptio gratum
Mosem, vindicem iniuria, in sua gentis
hominè illata, aduersus Aegyptium sese
præbere: sed illi hanc Dei significatio-
nem noluerunt intelligere, vt S. Step-
hanus protomartyr docet, Act. 7. vers. 25.

Odæ x i. Argum.

Diuinum erga hominum salutē con-
siliū certum constānsque esse, & sa-
pientissimè procedere ostendit; sed stul-
ticia & culpa hominum ipsorū, de quo-
rum salute agitur, aliquando retardari
aut impediri. Huius rei exemplum sta-
tuitur in Mose, qui promissa Israelitis
salutis ministerium iam meditari ince-
perat, cum, relicta illa ambitiosa aulicā
splendoris conditione, qua ille apud Ae-
gyptios valebat, omnem cogitati sibi de
fratrum salute negotij euentum, animo
constanti praeisum, experiri statuit; &
tandem ingratis ab iis, quibus bene con-
sulebat, exceptus, in exilium voluntariū,
adhuc in eodem permanens proposito,
profectus est; humaniusq; est ab alienis
hospes quàm à suis fuerat vindex sus-
ceptus,

ceptus simul etiam ostendit providentiam Dei ibi presentissimam esse, ubi pii viri pietatis colenda causa durius & angustius agere hominibus putantur. In hac Ode illud tetrastichon est difficilius intellectu. Illius vires & studium efficax, &c. sententia est: Illum Israelitam, qui ereptus fuerat per Moysen à manibus Aegyptij, dixisse aliis Israelitis quo animo erga se vindicandum, quo robore esset is quem illi non perinde atque oportuerat, exceperunt.

Tabul. xii. Argum.

Diuinæ virtutis specimen.] Ignis ille quem Moyses vidit, cuius vi rubus ardens non vrebatur, diuinæ virtutis specimen quoddam & velut typum fuisse ait. Fouet enim diuina virtus pios, modestos atque se aduenientem excipientes, eosdemque calore efficientia sua animat, sanctosque reddit, & à vulgari & prophana consuetudine remotos, ut illo igne totus locus olim calefactus sanctus dictus est. Idem verò ignis superbos & contumaces, atque sceleratos vi sua exurens consumit: alteram vim Israelita ex Aegyptoeducti, alteram Aegyptij illorum hostes experti sunt.

Dedicatio.

Misericordiæ memori.] Nunquam enim Deus proposita à se, & promissa misericordia obliuiscitur, sed oportuno tempore ipsis rebus efficiendis ac praestandis recordatur. Quamobrem frequens mentio in scripturis est misericordiæ memoris, ut apud Habac. cap. i. vers. 3. & quod Mater illa veritatis canebat: Suscepit Israel puerum suum, recordatus misericordia sua.

Odæ xii. Argum.

Inducto colloquio cum Moysē velut Angeli alloquentis indicat, diuina misericordia mysteria maximè quæ ad salutem hominum pertinent, maiora esse quam ut humana sapientia absque Dei ipsius doctrina assequi possit. Illa enim cum ex singulari & arcano Dei consilio proficiantur, Deum doctorem sui postulant, qui tamen facilis & benignus contingat eis, qui fide, charitate, modestia, & ceteris opportunis virtutibus probatos se discipulos prabeant.

Tabul. xiii. Argum.

Euangelij exemplum.] Quod qui audierunt, credentesque secuti sunt obedientia adhibita, ex antiqui hostis tyrannide liberati sunt. Hac enim ex Aegypto libertas, illius spiritualis salutis figura fuit.

Dedicatio.

Verbo efficaci.] Diuini verbi virtus in credentium & obedientium salutem, & rursus in aduersariorum perniciem, satis apertè declarat liberatio ex Aegypto.

Odæ xii. Argum.

Pulcherrima exhortationis figura ostendit Ode publicam & communem totius Israelitici populi libertatem è misericordia seruitutis conditione; non solum autem libertatem, sed multarum diuitiarum ab hostibus, verbo Dei victis & expoliatis, abductarum facultatem: simul gratulatur illis nouæ ac iucundioris vitæ usum, adscribēs omnia hac beneficia diuinæ misericordiæ.

Tabul. xiii. Argum.

Arcanæ salutis argumentum.]

Illu-

Illustris illa salus Israelitis olim facta humana salutis mysteria & symbola omnibus suis partibus continebat. Omnia enim, ut Apostolus ait, in figura continebant illis, 1. Cor. 10. 6.

Dedicatio.

Deo victori.] Fuit enim illud bellum Deo duce gestum aduersus Satanam, eiusq; milites Aegyptios, per magnos illos ministros, virtutes Dei, mare, ventos, noctem, nubes, lucem & tenebras. Sicut Moses dixerat: Dominus Deus vester pugnabit pro vobis, & vos tacebitis, Exod. 14. 14.

Od. xiiii. Argum.

Eiusdem sententia cum dedicatione est hymnus hic, significat omnem naturam creatam ministrā se præbere Deo, tum ad pios iuuādos & seruandos, tum ad impios vlciscendos & perdendos.

Tab. x v. Argumentum.

Humanæ infirmitudinis examen.] Lex per Moſen lata, sancta quidem illa, & spiritualis, quæ virtutis & pietatis cultum ostenderet & exigeret, sed quia non erat scripta in cordibus hominum, nisi in tabulis tantum, accusabat quidem conscientias, & exercebat eas ad pietatem, non tamen perficiebat: imo magis ostendebat humanam infirmitatem ex natura antiquo lapsu natam: indicabat autem ex consequenti Christum expectandum, qui quod impossibile erat legi, in suorum animis efficeret. Est hoc grauissimum, & magni momenti argumentum: de quo plurima & admiranda disputatio in totis noui testamenti libris est. Lege cap. 8. Epist. ad Rom.

Dedicatio.

Deo, puro, sancto, terribili.] *Hac omnia ipsa lex lata, & apparatus ille ignis, caliginis, fumi, tubæ sonitus & vocis è calo audite, deinde motus populo factus declarauere. Lege Epist. ad Hebr. cap. 12.*

Odæ x v. Argum.

Magnum beneficium à Deo in homines collatum canit, quod in tantam tenebrarum caligine, & naturalis legis obliuione sese Deus ad colloquium cum hominibus ineundum demittens, voluntatem suam lege lata declarauerit, & equi iusti, pietatisq; rationes sanctissimas exposuerit. Idq; magno apparatus & præsentiam suam testante effecit. In fine autem Odæ dicitur illam legem interim integrè colendam fuisse, quoad spiritus sanctus, Christo salutis pontifice, in corda hominum missus legis optimam obseruationem imperaret, faciliūque redderet semotis illis ceremoniis, quæ in illa lege velut vmbra futura veritatis continebantur.

In Tab. xvi. Argum.

Constantiæ fructus.] Non habendum in Dei promissis, sed summa constantia expectandum esse euentum, docet hæc tabula. Ex magna enim illa hominum multitudine, qui ex Aegypto deducti fuerant, illi tantum promissam terram ingressi sunt, qui vel constantes initio fuerant, ut Iosue & Caleb; aut qui postea incredulitatis expertes, totos quadraginta annos perdurauere. Quare primum & secundum caput Deuteronomij plenè differit: & D. Paulus ad Hebr. cap. 3.

Dedicatio.

Fideli Deo .] Impossibile enim est Deo mentiri , aut promissis deesse suis , nisi illi , quibus facta sunt , sibi ipsis desint , Hebr. c. 2. vers. 2.

Oda x v i. Argum.

Docet , non timidus , otiosus , pigris & incredulis , atque laborum detrectatoribus diuinorum promissorum euentum vsunque contingere , sed iis qui fide & charitate inuixi propositum sibi studiū fortiter percurrunt , summa spe reportandi præmij concepta , ex diuinis sermonibus efficacissimis ad animos fideli addendos , quibus omnis difficultas frangatur & superetur . Significat prætere a diuinorum beneficiorum , quæ promissionibus continentur , tantam esse dignitatem , amplitudinem , & iucunditatem , vt eos , quibus cōtigerit , nullius anteacti laboris pœniteat . Exornatur carmen illo miraculo Iordanis flauij , qui aditum aperuit Israelitis , terram promissam adeuntibus .

Tabul. x v i. Argum.

Pœna matura grauissima .] Deus gentes illas , diutissime expectatas ad pœnitentiam , tandem rebelles & contumaces grauissimè puniuit , dilato supplicio per quadringentos & amplius annos , donec vel eorum scelera , quæ per pœnitentiam non expiabantur , per contumaciam & assiduitatem complerentur . Fuit prima Iericho huius diuini iudicij tunc testis , quæ omnis corruit & arsit , omnisq; cum suis rebus anathemate est damnata .

Dedicatio.

Deo vltori .] Qui non tardat promissa sua , sed patienter agit , nolens aliquos perire , sed omnes ad pœnitentiam reuerti . Contumacibus autem & proteruis , suamque malitiam mordicus tenentibus , tandem iudicem vltoremque se præbet . lege Epistolam Iacobi Apostoli cap. 2. vers. 13.

Oda x v i i. Argum.

Confirmat , nihil valere humana consilia , aut præsidia , quamuis maxima & operosissima , aduersus Dei iudicis & vltoris sententiam & virtutem , quandoquidem sine vilo humano negotio aut labore , nisi tantum sola Dei voluntate , vel maxima hominum opera ad regnorum potentiam tuendam comparata , subito euertantur & corruant , vt in Iericho vrbis munitissima muris spōte ante Dei populum corruentibus est manifestum : qui populus nullam aliam artem ad expugnandum adhibuit , nisi fidem cum obedientia præscripti sibi ambibus vrbis per septem dies , & sonitum tubarum & clamorum victoria , Hebr. cap. 11. vers. 30.

Tabul. x i x. Argum.

Perseuerantiæ exitus .] Non enim qui incipit , hic saluus erit , sed qui perseuerauerit vsque in finem . Neque palmam coronamque refert , nisi qui legitimè certarit . qui diuinis in promissis hesitarunt , à terra possessione exclusi sunt . qui verò sese Deo permittentes totos crediderunt , & laborum temporumque molestiam , & impediendiū hostium difficultates pertulerunt : hic terra

Israe.

Israelitica diuidenda compotes fuerunt,
Matth. 10. 22. 2. Tim. 2. 5.

Dedicatio.

Deo veraci potenti.] Quidquid
Deus ex misericordia promittit, re ipsa
suo tempore præstat, nullis omnino dif-
ficultatibus impeditus. Quamobrè mi-
sericordia & veritas frequentissimè Deo
adscribitur, Psalm. 24. 10. Isaia 55.
vers. 10.

Odæ x i x. Argum.

Ostendit, hominum opes & diui-
tias, per iniuriam & avaritiam partas
vñà cum dominis suis perire, idq; tan-
tum prodesse, vt hostibus à Deo vindice
missis maioris prædæ materiam suppe-
dient. cuius rei exemplum in illa expu-
gnatione gentium, tanta cum festina-
tione facta, ostenditur, quorum domus
multis diuitiis referta, & agricultis-
simi Israelitis in vsum cesserunt, ad-
miratibus diuinorum promissorum præ-
stantiam & constantiam, & damnan-
tibus patrum suorum incredulitatem,
qui tantis rebus & diuina prouiden-
tia beneficiis sua sese culpa priuaue-
rant.

Tabulæ x x. Argumen- tum.

Expectatæ expiationis vmbra.]
Significat tabula sacerdotia antiqua,
cum sacrificiis, quæ inquinatos ad e-
mundationem carnis (vt Diuus Pau-
lus ait) sanctificabant, non sua natu-
ra, sed expectati Christi sacrificij vir-
tute, & significatione valuisse: quam
virtutem, velut vmbra corpus, vellu-

cem referebat totus ille sacrorum ritus,
postea præsentis iam lumine ipso Christi
abolendus. Hoc argumentum per to-
tam Epistolam ad Hebræos multis &
grauibus verbis differitur.

Dedicatio.

Deo clementi placando S.] Ma-
gnum beneficium in illa sacrorum ri-
tuum veteri institutione hominibus à
Deo exhibitum significat, qui quam-
uis illis antiquis sacrificiis nunquam pla-
catus est propter ipsorum imbecillitatem
ad destruendum peccati corpus minime
idoneam: tamen præter externas quo-
tidianorum errorum expiationes, spem
etiam illa sui repetitione faciebant, so-
re aliquando, vt Deus omnino placar-
etur, admota illa victima, cuius in-
finita virtute omnis ille antiquus cultus
esset consummandus. Ideoque antiqui
nunquam cessabant offerre, per singu-
los dies, ex diuino instituto: quod a-
pertè indicabat, Deum esse clementem,
& tandem finem iræ suæ, & illis vete-
ribus laboribus positurum. Alioqui, in-
quit Paulus, cessassent offerre, Hebr.
cap. 10. vers. 2.

Odæ x x. Argu- mentum.

Describit canens, quantum cura
Deus adhibuerit Israeliticæ vineæ co-
lenda & promouendæ, missus variis co-
lonis, prophetis, iudicibus, regibus, &
ducibus, quorum singuli suo munere di-
ligenter functi sunt: multi etiam colen-
dæ vineæ causa extrema pericula subi-
ere. cæteris autem laboribus cunctis
diuturnior & assidua magis dicitur
fuisse sacrificiorum cura, quibus po-
puli peccata expiabantur, & humani
animi

animi infirmitas & miseria declarabatur, cum professione expectati Messia, qui summus salutis Pontifex futurus erat. Quem vates entusiasmo raptus (ac si illo tempore antiquo carmen componeret) cupit quam maturimè venire.

Tab. x x i. Argum.

Pœnitentiæ vilitas.] Propositum Davidis exemplum, quantum vera & ex animi incenso studio suscepta pœnitentia impetrare apud Deum possit, aperte ostendit.

Argum. Dedicationis.

Dei benignitati.] Misericordiam quoque & benignitatem diuinam erga eos, qui concepta clementia spe ipsum recta pœnitentia placare student, Davidis exemplo obseruare licet: cui illud etiam ad amplificationem accedit, quod Deus ipse sponte hominem lapsum suæ ruinæ monet, & ad salutem petendam aduocat.

Odæ x x i. Argum.

Docet humana malitia, simulatione, & calliditate homines fortasse alios falli posse; Deum verò nunquam falli, qui prudenti consilio vel tergiuersatum peccatorem sua ipsius rogata sententia redarguit, & conuincit, ut in parabola Davidi à Nathan proposita ostenditur. Deinde ait, optimum & felicissimum esse, à peccato abstinere omni cura & diligentia; sed si quis ex imbecillitate in peccatum labatur, proximum felicitatis gradum esse, per pœnitentiam placato Deo restitui in gratiam: ut Diuus Iohannes docet 1. Iohan. 2.1. vnde à Theologis Pœnitentia secunda tabula

post naufragium rectè appellatur.

Antiquorum scriptorum
tabulæ.

Argum. Tabul. x x i r.

Simplicitas mundo fastidita.] Nihil est quod magis deceat pios homines, & populum Dei, quàm integra in rebus agendis, atque aded in vita omni simplicitas, qualem Samuel in munere iudicis & propheta atque consulis maximi obeundo seruauit. Sed hanc virtutem mundus superbia & fastus amator fastidit, & repellit, regesque sibi & regium fastum optat; quæ tamen non sine magno sumptu & labore, atque adeo seruitutis & tyrannidis periculo suscipit.

Argum. Dedicationis.

Optimo Reipub. ministro.] Fuit enim Samuel innocentissimi & integerrimi, atque etiam diligentissimi præsidis exemplum.

Odæ x x i i. Argum.

In genere demonstratio compositi cæmen ostendit samuelem, & integerrimum & facillimum populis iudicem fuisse, qui nullam omnino exceptionem, etiam à vulgo cui fastiditus est, tulerit. fuisse etiam ducem felicissimum, qui Palaestinos hostes voto & precibus apud Deum suis vicerit. Demum eum sacrarum historiarum sui temporis scriptorem agnoscit.

Argument. Tabul. x x i i i.
de Nathan.

Consiliorum integritas.] Is profectò optimè consulere potest, qui nec metu, nec odio, nec gratia à veritatis

&

& decori studio abducitur : huiusmodi consultus integerrimus Nathan tempore Davidis fuit ; qui ob eam rem in dedicatione Honesti doctor gravissimus appellatur.

Ode xxi. Argum.

Beatam esse atatem canit, in qua publicarum rerum præfecti pietatem, innocentiam, & integritatem studiose colunt : sed quoniam potentia ipsa humana homines aliquando dementatos ad licentiam traducit, ait regibus & præfectis optandum curandumque esse, ut sapientes amicos consultosque habeant, à quibus nec propter gratiam corrumpantur, nec propter agrestem asperitatem, atque importunam libertatem exacerbentur. Cuiusmodi multi consulti esse solent. Vtriusque verò rei rectè instituenda exemplum in Davide & Nathan statuit ; quorum alter optimus rex fuerat, sed tamen qui ut homo graviter corruit ; alter optimus & integerrimus consilij minister, qui divinam veritatem liberè & prudenter docuit. Fuit etiam Nathan suorum temporum scriptor.

Argum. Tab. xxi. Argum.

Diuinæ veritatis argumentum.] Contemplator Davidem ex puero quoddam pastore ovium, deinde propter invidiam à Saule rege primùm exagitatum, atque omni fere populo iniusum, postea à principibus gentis suæ à familiaribus, atque adeo à propriis filiis vexatum, & tamen omnia tolerantem spe & fide verbi à Deo excepti, demum in regium thronum cum summa tran-

quillitate & gloria deductum, in habitæ regio carminibus diuinisq; laudibus vacantem : atque hoc satis validū tibi exemplum fuerit diuinæ virtutis, & efficientiæ erga eos, qui verbis ac promissis Dei credentes iussus obediunt.

Argumentum dedicationis.

Regi fortissimo, integerrimo, pientissimo, vati facundiss. P.] Davidis regis historia, optimum exemplum fortitudinis in bellicis rebus, pietatis & integritatis in religione colenda, & reipub. administranda proponit : & ab eodem conscripti Psalmi summam sapientia, eloquentia, & decoris referunt laudem.

Ode xxi. Argum.

Laudes Davidis decantat Ode, quem patientissimum iniuriarum, & magni tolerandis rebus aduersis animi fuisse dicit, ultionis minimè cupidum, ad ignoscendum propensum : constantissima erga diuinum verbum fidei, in bello fortissimum, atque à pueritia vincendis periculis & laboribus exercitatum : egregium scriptorem & expositorem diuinæ legis : Sacrorum rituum & ordinum instauratorem : Denique diuinorum & efficacissimorum psalmorum auctorem.

Argumentum Tabul. xxv. de Salomone.

Humanæ fortis mensura gemit. na.] Omnium rerum, quæ in orbe expetuntur, summa in Salomone continetur, videlicet, sapientia, diuitiæ, opes, potentia, gloria, & voluptas. Atque in eodem

eodem etiam statutum est exemplum magni casus, in quem deueniunt, qui à timore Deirecesserint.

Argumentum dedicationis.

Principi sapientissimo, vitæ moralis magistro.] Non modò sapientia & eruditione, sed propria etiam experientia auctus Salomon libros scripsit, quibus omnis humana vita & recta & peruersa ratio continetur.

Odæ xxv. Argum.

Laudatur Salomonis regnum, sapientia, diuitiis, & rerum omnium cognitione, præter cetera vel priora, vel posteriora exempla, præstantissimè felix; tamen illa exceptione immutatum, quod obfœminarum amorè admissio vanorum deorum cultu fuerit obscuratū: & tandem nihil præstantius in vita esse, quàm Dei timor, probatur.

Argument. Tab. xxv i.

de Isaia.

Pietatis indefessum studium.] Huius rei exemplum in Isaia statuitur egregium, qui creditum sibi prophetici munus summa fide, magna pietatis & publica salutis cura, vsque ad mortem diligentissimè gessit. Ille suorum temporum scripsit historiam, hoc est, partem librorum Regum.

Argumentum dedicationis.

Diuiinarum rerum indici admirabili.] Nam nullus antiquorum prophetarum de diuinis rebus, de humana salutis ratione arcana, de Christo, de omni denique Euangelio plenius & significantius scripsit quàm Isaïus.

Odæ xxvi. Argum.

Continet Ode breuem summam rerum in Isaia libro scriptarum, laudésque ipsius propheta, à genere, à muneris auctoritate, & actionum dignitate, ab Euangelij significatione apertissima, à diuina prorsus eloquentia: demum à constantia pro diuina veritate supplicij genere grauissimo perferendo.

Argument. Tabul. xxv i i.

de Hieremia.

Honestæ indolis decursus integer.] Hieremias à Deo ad propheticum munus antè electus quam natus, religiose educatus, magnum fortitudinis & strenuitatis exemplum, omni vita & muneris sui parte exhibuit. Id quod in dedicatione etiam significatur.

Dedicatio.

Legato strenuo, forti, & infracto.] Namque & diligenter & strenuè creditum sibi propheta munus gessit, nullis vel minis, vel laboribus, vel regum & populorum inuidijs petturbatus.

Odæ xxv i i. Argum.

Quantum possit tenax animi propositum cum fide coniunctum, & facere & ferre ac vincere, ostendit Ode laudibus Hieremia variis decantandis. Deinde ostendit virtuti, quamuis à propriis ciuibus repulsa, suum locum tamen, ex Dei prouidentia, honestissimum apud hostes esse.

Argum. Tab. xxv i i i.

In tempestate subsidium.] Capitiuis Iuda filius tamen diuino beneficio Daniel

Daniel interest, qui prophetia munus
vtilissimum ad salutis spem magna au-
doritae tueatur.

Dedicationis Argum.

Vati fortiss. temperantiss. exer-
citatiss.] In ferendis aduersis rebus for-
tissimus fuit Daniel, qui captiuus mul-
torum principum virorum inuidia, vs-
que ad varia mortis pericula, laborauit.
Quantum à vitii & voluptatibus idem
abstinuerit, historia declarat: exerci-
tatissimus autem in publicis rebus pra-
cipuè ad pietatem pertinentibus fuit.

Ode xxviii. Argum.

Docet hac Ode circa finem serè an-
tiquorum temporum, cum minus fre-
quens prophetia munus esset, extitisse
Danielem, qui prateritarum, praesen-
tium & futurarum in orbe rerum se-
riem exponeret, eundemque verorum
sominorum interpretem, magnum &
certum fuisse significat, & visionum ex-
plicatorem admirabilem: cuius senten-
tias omnes & euentus ipse probauit, &
scripta etiam sancta verag, esse Chri-
stus confirmauit.

Argument. Tab. xxx.

Prouidentia instauratrix.] Nihil
eorum, quæ diuina prouidentia insti-
tuit, imperfectum manet, quamuis ma-
gna difficultate impeditum, aut inter-
ruptum putetur. Res Iudaorum detri-
tas & profligatas Deus, excitato Esdra,
restituit: vt tandem in Iudæa locus pa-
raretur Messia, salutis auctori prope-
dit venturo.

Dedicatio.

Scribæ sapientiss. patri patriæ.]

Namque Esdras religionibus, rebus cu-
ratis, legibus sacris instauratis, moribus
emendatis, populoque per pœnitentiam
expiato, diuinam clementiam erga suos
mouit, & gratiam reconciliauit.

Ode xxi. Argum.

Laudes Esdra decantat Ode, quem
gratia apud Barbaros populos, & re-
ges illustrem fuisse dicit, ex diuino vide-
licet beneficio. eundem genere sacerdo-
tali, & munere scriba præclarum præ-
dicat, atque officio erga Deum, & pa-
triam, gentemque suam faciendo infi-
gnem: cuius tempore atque aded præsi-
dio, & opera, Iudæi in patriam restitui,
templum denuo constructum, sacra
procurata, mores publicè ac priuatè
correcti fuerint. Atque hætenus de an-
tiquorum seculorum scriptoribus, & de
omni veteris testamenti serie est actum.

Sequitur sacrosancti Euangelij se-
ries ab initio instituta, quæ qua-
tuor scriptoribus grauissimis à
Spiritu sancto credita est, conte-
xenda.

Tabul. xxx. Argument.

Diuina vocatio.] Efficacissima est
in iis qui obtemperant, quos neque pau-
peries, nec mors, nec vincula terrent.
Huius rei exemplum est Matthæus pu-
blicanus, qui & Leui.

Dedicatio.

Euangelij testi fidelissimo.]
Non solum oculus testis fuit Mat-
thæus, sed qui testimonium Dei in se
habuit, & proprio etiam experimento
reddidit.

Ode

Oda xxx. Argum.

Doctè & eleganter describit publicanorum, & eorum qui diuitiis comparandis inhiât, cupiditatem & studium. Postea comparatione mutationis magna ostendit, quàm efficax sit Christi vocatio, & quemadmodum apud Deum facile sit, diuitem à diuitiarum cura reuocatum, ad earundem contemptionem, & potiore diuitiarum amorem traducere.

Argument. Tab. xxxi.
de D. Marco.

Sapientiæ compendium.] Breuius chartis Christiana virtutis, & totius Evangelij summam complexus est Marcus, ea tantum ex tota historia continens, quæ salutis humana consequentes rationes spectarent. Huc etiam pertinent, quæ in dedicatione leguntur.

Oda xxxi. Argum.

Deberi Marco laudes ait, quas Alexandria excipiens celebret, cui ille, à Petro relictus, Episcopus præfuit, & quas etiam omnis orbis commemoret. Laudum autem argumenta indicat, quòd Christianam disciplinam multis laboribus colendam, libenter Marcus suscepit, quòd Petro comitem sese præbuerit, quòd creditam sibi Aegypti ecclesiam optimè fuerit moderatus, quòd Euangelium scripserit breue, sed perspicuum, incipiens ab ipso Evangelij initio, hoc est, à Baptismo Iohannis.

Argument. Tab. xxxii.
de D. Luca.

Lux expedita.] Quæ alijs Euangelista breuiter & magna significatione

scripsere, Lucas principio altius repetito exposuit, ita ut ipse aliorum contestis, & commentator sit. Quamobrem illo titulo dignissimè insigniuitur, quem dedicatio addit: Veritatis expolitori dīserto.

Oda xxxii. Argum.

Lucam ex magno physico medico, in optimi medicinae generis professorem euasisse, Ode canit, nempe Christo præceptore edoctum, quam sit maxima hominum aegritudo, quæ causa morbi; quo medico, quibus modis & remediis leuari curarique possint. Eumque explicati Evangelij auctorem commemorat, & gesta Apostolorum scripsisse; cuius libri summa ratio est, diuini spiritus sanctificationis virtutem indicare. Demum Pauli Apostoli comitem, & rerum gestarum testem, & scriptorem eundem canit.

Argum. Tabul. xxxiii.

Abstruso sapientia.] Diuinam naturam vnicam, personis trinam, consiliis altissimam, actionibus omnipotentem, humanam etiam regenerationem admirandis modis Iohannes Euangelista, scriptis à se Euangelio, Epistolis, & Apocalypsi tractat: ita ut nullus auctorum sacrorum tam altè penetranda mysteria chartis exposuerit; ideo penitissimus arcanorum index in dedicatione appellatur.

Oda xxxiii. Argum.

Admiranda Evangelij & cæterorum Iohannis scriptorum argumenta, admiranda etiam verba, non ab humano ingenio aut studio profecta, sed diuine

uino spiritu dictata fuisse asserit Ode, eumq; ex piscatoria humilitate ad illu- strissimam conditionem discipuli cha- rissimi, testis integerrimi diuinitatis & humanitatis suæ. iñ filij & custodis ma- tris suæ à Christo fuisse delectum canit.

Argum. Tabul. xxxiiii.

Felicitis seculi initia.] Aurea noui Testamenti & Euangelij ætas à conce- ptu & ortu Iohannis Baptista inchoa- ta est, vt docet D. Lucas.

Dedicationis Argum.

Deo consuli perpetuo sapientis- simo.] Illius enim de humana salute consilium perpetuum fuit, atque ita sa- pienter institutum, vt oportuno tempo- re explicari cœperit.

Odæ xxxiiii. Argum.

Tempus illud expectatum atque ex- optatum pijs omnibus, quod à Deo ite- rum humanam naturam alloquente, & renouandam pollicito (vt constat ex Ge- nes. cap. 3. vers. 15.) significatum est, iam ex eo tēpore cœpisse indicat poëta, cum Angeli terras, & hominum colloquia fa- miliarius frequentarent. Cuius rei ex- emplum editum est in legatione ad Za- chariam per Angelum delata, qua hoc loco eleganter narratur; simul & Io- hannis Baptista animus, mores, virtus, & munus prædicantur, & visionis certa fides populo facta ostenditur.

Argum. Tabul. xxxv.

Rerum nouandarum exemplū.] Quod virgo concipiat, virgo pariat Deū & hominem, ex Spiritus sancti opera & Altissimi virtute hac fiant: exemplū manifestum est posse renouari humanā naturam, in melioremq; traduci condi- tionem, idq; à Deo adornari.

Inscriptio.

Deo electori.] Qui humiles exal- tat, & nouit eos, quibus magna nomina imponere constituat, vt non gloriatur omnis caro, sed ipsi auctori gloria ad- scribatur.

Odæ xxxv. Argum.

Inducit Angeli salutantis orationem, & virginis audientis honestatem, mo- destiam, prudentiam, ac viuam fidem decantat.

Argum. Tab. xxxvi.

Pietatis concordia.] Qui vera pietate calent, aded non inuident aliis magnas dignitatum, & munerum, be- neficiorūque acceptorum à Deo facul- tates & conditiones, vt studiosissimè gratulentur.

Inscriptio.

Fœminæ sanctissimæ.] Maria, quam beatam dicent omnes generatio- nes, sanctitatem Elisabetha testimonio celebratam hac tabula continet.

Odæ xxxvi. Argum.

Canit Elisabeth iam ex diuino mi- raculo grauidam, maiori Spiritus vi au- ctam fuisse visa virgine Maria, quam Dei matrem agnouit, & beatam præ- dicauit; qua summa modestia & hone- state, summa fide ac virtute hospitium in se parauerit Deo, idq; non suo tantū, sed infantis in utero suo contenti sensu comprobatur, cuius lætitia ipsa etiam ex- ultauerit.

Argum. Tab. xxxvii.

Aurora diei nuntia.] Aurora non est ipsa lux, sed à die & sole efficitur, quem præcedit annuntians: sic Iohannes quamuis lucerna ardens esset, non erat

B

illo

ille lux, sed ut testimonium perbiberet de lumine.

Dedicatio.

Deo prospectori.] Magno enim apparatu signorum & miraculorum in conceptu & ortu Iohannis Baptista significabat Deus humana salutis negotium à se maturari.

Odæ xxxvii. Argum.

Genethliacum carmen est, quo Iohannis Baptista auctoritas, dignitas, munus, officium, & vita genus horridum, & à voluptatibus mandanis alienum celebratur; idq; eleganti dicendi figura.

Argum. Tab. xxxviii.

Sol iustitiæ exoriens.] Christus orbem in tenebris iacentem illustraturus, virtutis suæ signum ipso ortu suo dedit, luce per noctem illustrante, & Angelis canentibus, pastoribusq; simplicibus ad mirandum spectaculum vocatis.

Dedicatio.

Humanæ fortis susceptori Deo homini.] Qui factus est homo ex semine Dauid, formam serui accipiens, per omne infirmitatis humanæ genus (peccato excepto) tentatus.

Næniæ Argument.

Natura humana mirata nouum genus infantis, agnoscit Deum in mundum venisse hominem, qui, infirmitatibus ipsius susceptis, renouationem admirandam efficiat.

Argum. Tab. xxxix.

Charitas nihil recusans.] Hanc maximam præstuit Christus, qui exinanauit semetipsum, vltro suscipiens vitæ mortalis labores, & legis seruitutem pro hominibus, quorum salutis causa in mundum venerat. idq; ex dedicatione

etiam declaratur: Principi summe pro reipubl. libertate fertienti.

Odæ xxxix. Argum.

Mirandum esse ait, quod Deus voluerit experiri labores & dolores; quibus humana mortalitas premitur; cum tamen ille optime cognosceret à calo, quam magni illi, & quam à diuina natura alieni sint. Vnde consequitur, Dei filium sponte venisse, & suscepisse illam seruitutem, atque sese legi subdidisse, circumcissione accepta, quæ signum erat adscriptionis in populum Dei; non ut ipse adscriberetur, sed ut homines seruos, quibus similem se præbebat, in gratiam conciliatos, caelesti regno ciues adscriberet. Absoluitur Ode significatione nominis à Christo per illam suam summam modestiam & humiliationem reperti.

Argum. Tab. xl.

Gentium lux.] Christus lumen fuit ad reuelationem Gentium, Luc. 2. qui statim ut natus est, magis affulsit cognoscendus.

Dedicatio.

Deo immortalis, homini vero, regi liberatori.] Indicat significationem munerum à Magis prolatorum.

Odæ xl. Argum.

Solem exortum antea videri ab iis, qui in montibus versantur, quam ab iis qui in nebulosis vallibus errant: ita Christi numen & nomen prius cognitum est Gentibus, qui Deum ex natura observatione verè et simpliciter quærebant, quam à Iudeis, malitia, ambitione, & cupiditate excacatis, & à propria veraq; doctrina ob propriam culpam alienatis.

Argum. Tab. xli.

Diuina tutela.] Nihil consilia, studia,

dia, commenta, potentia humana nocere possunt iis, quos Deus suscipit seruandos, quosq; prouidentia tuetur sua. Lege sententiã distichi huic tabula inscripti.

Inscriptio.

Principi optimo pro suis exultanti.] *Vt ex figurato figura adimpleretur, sicut scriptum est, Ex Aegypto vocaui filium meum.*

Odæ x l i. Argum.

Inducit Ode viatorem quendam, qui cum Ioseph de itinere disserat, quod institutum videt cum virgine honestissima, & puero mortalem vicem superante. Ille exponit quis sit puer, qualis mater, quis ipse, quo properet, cuius consilio, & quam ob rem; nimirum Dei consilio se petere Aegyptũ, vt ibi asseruet pignus publicæ salutis, resarciturum omnem humanam iacturam abundantissimè tempore à Deo constituto.

Argum. Tab. x l i i.

Gratiarum thesaurus.] *In Iesu Christo enim sunt omnes thesauri sapientia & scientia Dei absconditi. Coloss. 2. vers. 3.*

Inscriptio.

Diuinitati emicanti.] *Pueri prudentiam, & profundas cogitationes admirati senes illi peritissimi diuinã naturã vim interpretari debebant.*

Odæ x l i i. Argum.

Inducit adstantium & assidentium puero Iesu admirationis plenam orationem, qua planè illa respondentis pueri sapientia diuina esse probatur.

Haecenus lucis exordia & solis in terra orti demonstratio.

Nunc iam deinceps Euangelij series contextitur.

Argum. Tab. x l i i i.

Lucis coruscatio.] *Pœnitentia à Iohanne indicta initium fuit boni nuntij de hominum publica salute iam orbi allati. Non enim Iohannes erat lux, sed vt testimonium perhiberet de lumine.*

Inscriptio.

Salutis nuntio grauissimo.] *Magna & planè diuina auctoritate Iohannes prædictus fuit, vt præsentem orbis redemptorem testaretur, quem ceteri propheta futurum prædixerant.*

Odæ x l i i i. Argum.

Canit Ode salutis aduenientis testimonium et præconium per antiquos vates prædictum, & indicatum à Iohanne secundum Iordanem; idq; in magna & celebri populorum frequentia; ab eodemque de duplici Euangelij efficientia dissertum fuisse: totum denique Iohannis officium indicat.

Colonus Gentibus impiis vicina iungens prædia: Periphrasis est Galilæa.

Argum. Tab. x l i i i i.

Modestiae ornamento.] *Iesus à Nazareth veniens, nihil de se profitebatur magnificentissimum, sed, vt alij, baptissimum petiit, quo tamen non indigebat. Ea modestia admirando Dei præconio & testimonio ornata est. Id aded in dedicatione significatur, Christo Dei filio pronuntiato.*

Odæ x l i i i i. Argum.

Pœtica elegantiã & eleganti veritate describit lætitiã publicam ab omni natura rerum celebratam eo die, quo CHRISTVS à Iohanne baptizatus est, vbi Trinitatis persona apertis

B 2 argu-

argumentis probata fuisse, illa profunda charitas Christi, quæ in forma Dei esset, formam serui accepit, & per omnia factus est obediens patri, & sese minoribus, hoc est, hominibus subdidit.

Argum. Tab. xlv.

Scripturarum utilitas.] *Probatissima aduersus impetum diaboli arma verbum Dei est; quamobrem Christus ad doctrinam nostram diabolicas tentationes petitis ex sacra scriptura telis superauit.*

Dedicatio.

Christo duci inuictissimo.] *Quæ præeuntem & docentem atque adiuvantem qui sequentur & imitabuntur milites, ab aduersario non superabuntur.*

Odæ xlv. Argum.

Christo victori Angeli accedentes ministrabant, quos omnis prælii commissi, & triumphi per Christum reportati narratores inducit Ode.

Argum. Tab. xlv.

Naturæ innouandæ argumentum.] *Vinum ex aqua factum, idque optimum.*

Dedicatio.

Christo curatori benigno.] *Vbi ille præsens est, nihil desiderari potest, modo commodum opportunumque fit.*

Odæ xlv. Argum.

Docet hoc carmen Christum præsentia sua nuptias legitimas à Patre suo institutas ornasse, & significasse etiam amorem suum erga Ecclesiam, quam sibi spiritali & arcano matrimonio copulare instituerat; deinde huius rei confirmationem & virtutis Christi signum primum celebrat, aquam in vinum conuersam.

Argum. Tab. xlv.

Diuinæ disciplinæ schola.] *Constat magna veritate & simplicissima sapientia à mundi opinionibus aliena; constat etiam discipulis simplicibus, & veri ac boni tantum cupidis. Huc & dedicatio pertinet, Simplicium doctori optimo. Vnde Paulus nihil se scire velle nisi Christum aiebat, 1. Corinth. 2.*

Odæ xlv. Argum.

Canit Ode Christi doctrinam ex Patris sapientia profectam, duplici virtute præditam, illustrandi & fouendi mollia corda; idque ex efficacia sua: rursus contundendi & premendi atque obdurandi crassa & terrena pectora, idque ex consequenti euentu; atque adeo ex ipsorum culpa qui difficiles sese præbent: illis fructum esse vitam, his mortem.

Argum. Tab. xlv.

Lætissima orbi legatio.] *Sicut scriptum est, Quam pulchrum super montes pedes annuntiantis, & prædicantis pacem, annuntiantis bonum, prædicantis salutem, Isaia 52.*

Dedicatio.

Magni consilij nuntio summo.] *Christi titulus hic est, quem Euangelij summum ministrum circumcisioni promissum & datum Paulus appellat, Roman. 15. ille alios salutis annuntianda causa subdelegauit.*

Odæ xlv. Argum.

Docet opportunam Christi & sollicitam curam mittendi Apostolos, qui salutis nuntium, cum magnis miraculorum ad confirmationem beneficiis, Gentibus, nimia veritatis audienda penuria laborantibus, afferrent: atque adeo ipsi cum multi-

multipli & graui sui ipsorum incommodo mundum doctrina salubris medicamentis curarent, spe præmij non in rebus terrenis, sed celestibus propofiti.

Argum. Tabul. x l i x.

Prouidentia certissima.] Ostendit Christus certissimam esse prouidentiam erga eos, qui se doctorem ac ducem sequuntur; quibus nihil vnquam deerit eorum qua necessaria sunt & commoda, tametsi superflua non suppedientur.

Dedicatio.

Humanæ infirmitatis curatori.] Christus enim ipse vltro prospicit vitæ ac necessitati hominum, qui ipsum querentes petunt. Misereor, inquit, super turba, &c. Marc. 6.

Odæ x l i x. Argum.

Expositione miraculi in tanta hominum multitudine, tam exiguo sumptu pascenda, arguit humanam stultitiam, qua terrena multo labore querit; cum eadem copiosa magis, longèq; suauiora, & iucundiora contingant iis qui spiritualia à Christo petunt.

Argum. Tab. i.

Fidei momentum.] Lazarus suscitatus ex mortuis illustre admodum exemplum est efficacitatis fidei viuæ; qua cum confessione sororum ostenderetur, impetrare potuit à Christo quatrinduo iā mortui hominis restitutionem.

Dedicatio.

Vitæ auctori efficacissimo.] Illo miraculo Christus confirmauit se esse vitæ spiritualis auctorem, vt in Euangelio exponitur.

Odæ i. Argum.

Eiusdem sententiæ est Ode cum inscriptione & dedicatione Tabula.

Argument. Tabul. l i.

Saluus oblatio.] Vltro nos Deus dilexit; vltro filium suum in mundum misit, vt dissolueret opera diaboli: vltro filius ipse spectandum agnoscendumque se præbuit.

Dedicatio.

Regi legitimo declarato.] Quem Deus certis signis spectandum per prophetas indicari ac prædici curauerat.

Odæ l i. Argum.

Canit latissimam illam diem Ierosolymis illuxisse, qua rex Christus pater futuri seculi, & salutis pontifex urbem ingressus est, agnoscendus signis per prophetas prædictis, humilis & mansuetus, non fastu illo mundano regum & principum damnofo & graui. Quibus vulgus vel spe, vel metu, vel leuitate magis aliquando quàm iudicio blanditur & adulatur. Sed Christo turba plaudebat propter memoriam miraculorum & doctrina.

Argum. Tab. l i i.

Celatum antiquis seculis arcanum.] Quod in illa sacrosancta cœna & corporis sui cum hominibus communicatione actum est mysterium antiqua secula nunquam intellexerunt.

Dedicatio.

Dei benignitati admirandæ.] Qui filium suum nobis dedit, non solum vt suam naturam nobis communicaret, sed vt nostram culpam suscipiens lueret atque expiaret.

Odæ l i i. Argum.

Canit admirandum conuiuium à Christo exhibitum hominibus, sibi etiam desiderio desideratum, in quo præstata olim liberationis ex Aegypto lux ipsa &

B 3 veritas

veritas spiritualis liberationis apparata fuerit miro modo. Perstringit autem multa mysteria de virtute, & efficentia sacrosancti sacramenti corporis & sanguinis Domini, quæ longam desiderant explicationem.

Argum. Tab. LII.

Publica victima.] Hostiam & oblationem noluisse, corpus autem apertum mihi: holocaustum & pro peccato non tibi placuerunt: tunc dixi, Ecce venio: Hebr. 10.

Dedicatio.

Sacerdoti æternum vncto.] Idem enim fuit victima, idem Sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedec.

Odæ LIII. Argum.

Comparat infirmitatem antiquorum sacrificiorum & victimarum ipsarum, cum Christi victima & sacrificio: & Philosophicis, ac Theologicis argumentis ostendit oportuisse Christum pati ad mundi tollenda peccata, quæ illis antiquis servitutibus destrui non poterant: obiter autem indicat magnum illud mysterium redemptionis, in morte & resurrectione Christi.

Tabul. LIII. Argum.

Publici debiti grauitas.] Hæc arguebat illa deprecatio Christi ter repetita.

Dedicatio.

Humanæ miseriæ susceptori.] Christus enim miseram illam conditionem hominum ex peccato ortam cum peccatis ipsis in se suscepit, grauissimum quidem onus, sed quod tales postulabat humeros. Isai. 53.

Odæ LIII. Argum.

Exponit causam illius anxietatis &

sudoris sanguinei Christi orantis: quam indicat fuisse peccatorum mundi, tum multitudinem innumeram, tum grauitatem immodicam.

Tab. LV. Argum.

Improbitalis permixta impotentia.] Furit humana improbitas ubi potestas tenebris facta est, atque in innocentissimum saui importunissimè.

Dedicatio.

Agno salutari mitissimo.] qui coram tendente se obmutuit, de salute eorum cogitans, à quibus crudeliter tractabatur Isai. 53.

Odæ LV. Argum.

Ferociiores & noxias magis tenebras fuisse ait, quæ tempore passionis Christi grassata sunt, quam eas quæ ante mundum conditum abyssum occupabant. illa prisca tenebra, vel nihil, vel abyssum premebant, ex qua oriura erant res corporeæ: hæc verò innocentissimum Christum vitæ fontem vexabant.

Tabul. LV. Argum.

Virtus mundo inuila.] Tantam lucem tenebræ ferre nequeunt, quam obrem innocentia à nocentibus, simplicitas & virtus, atque modestia summa ab auaritia, ambitiosis & peccatoribus damnatur.

Dedicatio.

Innocenti pro sceleratis deuoto.] Ipse enim sese deuouit patri pro nobis, atque pro omnibus, etiam iis, à quibus damnabatur, si tamen illi vellent aliquando suum malum agnoscere, & illius beneficio indignos non se præberent.

Odæ LV. Argum.

Ostendit magistros & præfectos ambitione, & suorum commodorum studio excæc-

exacatos, non modò ipsos impiè & sceleratè agere, sed reliquo populo magnorum scelerum & iniuriarum auctores esse. Cuius rei exemplum manifestum est in illa Christi damnatione apud pontificem.

Argum. Tab. LVII.

Felicitas repulsa.] Christus in propria venit, & sui cum non receperunt suo ipsorum magno malo.

Dedicatio.

Agno à lupis leoni obiecto.] Gētibz Christus est traditus Iudeorum scissimorum dolo. Gentes ferarum instar habuere, atque ita crudeliter à gentibus Pilato & militibus tractatus est.

Ode LVII. Argum.

Indignationem continet carmen, aduersus eos, qui beneficentissimum & multis exemplis vtilissimum probatum salutis auctore Iesum, immanibus modis exceptum, tanquam nocentissimum & execrandum malefactorem tradebant iudici iniquo. Hoc autem indicat humanam peruersitatem, & diuinam bonitatem.

Argum. Tab. LVIII.

Innocentia spectatissima.] Traditus Christus etiam inuidis & suspiciosus tyrannis, & remissus ad Pilatum testimonium vnde quaque exploratissima innocentis, & omni exceptione superioris vitæ refert: ex quo consequitur, eum alienas culpas luere, non suas, quas nullas habebat. idq; in dedicatione significatur.

Humanæ causæ procuratori fortissimo.] Qui nihil probri & contumelie, atq; laboris & plagarum non subiit,

& pertulit hominum causâ, quam vt perferret, nulla vel grauissima retardatus est re.

Ode LVIII. Argum.

Pilatus iudex metu actus iudicij à se iniquè in Christum exercendi, reum Herodi mittit iudicandum. Herodes nihil dignum inuenit morte in eo, sed curiose experiri virtutem cupit: cui cum nihil responderet ad illam leuem cupiditatem Iesus fastiditus, magis ob illam integritatem & stultus iudicatus, quàm damnatus, remissus est ad Pilatum; atque idem apud vtrunque constitutus, admirabili quadam virtute & arcana vtrunque ex inimicis reconciliauit.

Argum. Tabulæ LIX.

Pacis humanæ disciplina.] Christus attritus propter peccata nostra, indignationem Dei erga homines iustissimam & grauissimam sua obedientia & innocentia placauit.

Dedicatio.

Ignominie publicæ susceptori.] Ignominiosum fuit flagellari hominem sceleratum: summa verò ignominia innocentem pro scelerato plagis affici, has plurimas. Christus innocentissimus pro sceleratissimis pertulit.

Ode LIX. Argum.

Conqueritur innocentem ita crudeliter verberari à nocentissimo carnifice, qui nihil commertus fuerit, quam obrem verberaretur: & interim illis plagis acceptis, sanet alienas noxas, atque adeo in hoc intentus sit, vt vel ipsi tortori suis vulneribus proficiat.

Argument. Tabulæ LX.

Humanæ mentis leuitas.] Quia

B 4

III 20

innocentem, & beneficium, atque omni ex parte utilem agnitum, manifestario & publico malefactori posthabet.

Dedicatio.

Heredi æterno à seruis expulso.] Tantum humana cupiditas & ambitio mali suadet hominibus.

Odæ LX. Argum.

Vulgi leuitatem detestatur Ode, qui nullo consilio à bona sententia in pessimā mutatur; & viros pios ac probos omnes hortatur, ne vllum sibi honorem in populi ac vulgi opinione constituant, nisi in virtute atque beneficentia, cui coronam nec addere, nec detrabere vulgus potest.

Argum. Tabulæ LXI.

Lux inter tenebras.] Qui peccatum non nouerat, inter peccatores vt execrabilis ducitur, ita tamen, vt in medijs iudicis erroribus, & accusatorum insanis illius innocentia fuerit testatissima.

Dedicatio.

Innocentiæ pro nocentibus tradita.] Hac enim hostia mundi peccata expianda decreuerat Deus.

Odæ LXI. Argum.

Summam Christi potentiam, virtutem, & amplitudinem maximam, ad mortem vsque crucis pro nobis humilem & obedientem, miratur Ode. Describit autem tum dignitatem propriam, tum humilitatem susceptā appositisima antithesi.

Argument. Tabulæ LXII.

Sacrificium summū.] Antiquorū cultuum & sacrificiorum cōsummatio: vnā enim offerens hostiā Christus id effecit & impetrauit, quod antiqua legis sacrificijs impossibile fuerat. Hebr. 10.

Dedicatio.

Sacerdoti maximo pro populo litanti.] Idem enim & efficientissima victima, & gratissimus pontifex fuit, qui Aaronis sacerdotium in æternū Melchisedechi mutauit.

Odæ LXII. Argument.

Negotium salutis humana decretum à principio mūdi, quod natura ipsa propter infirmitatem efficere nūquam posset, Christus sacerdos Dei filius ex amore proprio, paternaque gratia præstitit, factus maledictum pro nobis, & subiens tenebras mortis, vt nos educeret in lucē. Hoc arcanum nunquam intellexit Satanas, donec iam ita constitutum fuisset, vt serò sapientem se perturbaret conatum impedire per somnia & terrores vxori Pilati iniectos, sed frustra.

Argum. Tabulæ LXIII.

Inimicitia composita.] In Christi cruce & morte reconciliatus est Deo mundus, qui antea erat inimicus, nisi tamen ipse à reconciliatione sua culpa alienetur.

Dedicatio.

Inferorum expugnatori expoliatori fortissimo.] Mortuus Christus non cessat, sed inferas sedes, quas moriēs expugnauerat, petit, & expoliat, redemptis iis qui in illius fide ac spe mortui fuerant.

Odæ LXIII. Argum.

Ostendit Ode à virgine matre magnum dolorem ex occisi filij spectaculo acceptum fuisse, nunquam tamen eiusdem resurrecturi fidem, spem, atque expectationem abfuisse. Id autem eleganti similitudine decantat ex rerum natura perita.

Argu-

Argum. Tabulæ LXIII.

Humani generis diuitiæ.] *Christi sese ad mortem vsque demittentis inopia diuites facti sunt, quicumque in ipsius mortem baptizati sunt, 2. Cor. 8.*

Dedicatio.

Dedicatio continet epitaphium rerum à Christo susceptarum & præstatarum, dignitatis & efficientia illius summam complectens, atque brevis futura resurrectionis spem confirmandans.

Carminis LXIII. Argum.

Elegiacum carmen inscriptionis instar habet hoc loco: alloquitur saxum viuum sepulchri vt testem perpetuum futurum mortis, & incorruptionis, ac resurrectionis Christi, atque etiam inimicitarum inter Deum & homines compositarum morte & resurrectione Christi.

Argum. Tab. LXV.

Vita orbi allata.] *Christus mortuus est propter scelera nostra, & resurrexit propter iustificationem nostram, Rom. 4.*

Dedicatio.

Iesu Christo mundi, mortis, inferorumque victori potentissimo.] *Qui potest gratiam suis impetrare & impertiri vincendi ea, quæ ab illo victa sunt, Iohan. 16.*

Odæ LXV. Argum.

Canit die resurrectionis Domini naturam omnem exultatione & plausu testatam fuisse, nouam hominibus vitam per Christum deuicta morte aliatam.

Tab. LXVI. Argum.

Veritas spectatissima.] *Christi resurrectio non potuit non notissima esse tanta copia testium.*

Dedicatio.

Christo viuenti perpetuo omnium Domino appellato.] *Data est mihi omni potestas.*

Odæ LXVI. Argum.

Eleganti similitudine proposita ostendit discipulorum turbatos metu, & consternatos dolore animos ita habuisse, vt non nisi multis testimoniis & periculis factis, Christi resurrectionem crederent. Magnam verò vtilitatem hominibus aliis ex discipulorum longa dubitatione allatam probat, quod nulla iam alius ratio sit relicta dubitandi. Concludit autem illos fuisse felices qui sensu ipso sape certiores facti sunt Christi resurrectionis; sed beatos fore qui non viderint, & crediderint.

Argum. Tab. LXVII.

Emerita gestorum gratia.] *Christus obedientia sua vsque ad mortem, & resurrectionis triumpho gratiam emeritus est, quam venerat acquisiturus Ecclesia, cuius caput ipse est. ideo in caelum ascendit, vt ad dexteram patris sedens, perpetuum suis regnum conferuet. Itaque ipse peperit sibi nomen quod est super omne nomen: captiuam duxit captiuitatem, hominibus gratiam à patre suo impetrauit.*

Dedicatio.

Christo triumphanti.] *Triumphator Christus victa morte calum ascendit, Ecclesiam suam Spiritus sancti inde missis muneribus ornaturus.*

Odæ LXVII. Argum.

Canit Christum exseruitute, quam factus homo obiisset, in eam euasisse gloriam, vt humanae suae naturae nomen & praeconium filij Dei publice celebrandum

B 5 para-

parauerit, simul & diuinos honores hac etiam parte fuerit promeritus, ita ut caro humana Christi, diuina etiam caro appelletur. Deinde narrat admirationem discipulis tali spectaculo factam, & Angelorum testimonium de Christi auctoritate & maiestate.

Argum. Tabulæ LXVII.

Humani generis renouatio.] Spiritu sanctificationis à Christo immisso, noui homines, nouaq; creatura re ipsa sunt; quos credentes, & obedientes sibi, tanto honore dignatur Deus.

Dedicatio.

Christo regi potentissimo, ditissimo, liberalissimo, hominum deificatori.] Ex plenitudine eius accipiunt homines spiritum illum sanctificationis & adoptionis filiorum, quo charissimi effecti, filij Dei nominantur, & sunt, 1. Iohan. 3.

Odæ LXVII. Argum.

Canit Ode admirandam illam donorum Spiritus sancti distributionem, à Christo ad Patris dexteram sedente in suos factam, quam antiqui omnes pij vtrunque præcognitam ipsi etiam optauerant, & gratulati posteris prænuauerant futuram. Deinde indicat effectum Spiritus sancti in eos, quos penetrat. Postremò hortatur omnes pios ad huiusmodi dona expetenda, & contento pietatis studio à Christo impetranda. Nihil enim ille magis cupit, quam ut hic ignis, quem venit mittere in terram, accendatur, Luc. 12.

Argum. Tabulæ LXIX.

Christi virtutis specimen.] Cuius absentis nomen tantam vim habet, ut in signum veritatis illius sanitas red-

datur iis, quos secundum naturam sanari impossibile erat.

Dedicatio.

Christo in perpetuum salutari.] Cuius virtutem perpetuam esse testantur miracula, orbi à discipulis post eius in calos ascensionem facta. Namque ille caelestium status non mutatur, aut minuitur; vnde in perpetuum seruari potest accedentes ad Deum per ipsum, Hebr. 7.

Odæ LXIX. Argument.

Docet magnam atque admirandam hominum mutationem, eorum quos diuinus spiritus imbuerit; exemplo Petri, qui non ita pridem ad puellula vocem negauerat se nosse Iesum, metu correptus. Idemque Christo dissuadere volebat mortem pro mundi salute subeundam: & paulo post tempore in eam fortitudinem euasit, ut humana omnia, quæ vel timeri, vel appeti solent, superauerit, & magna virtute miracula Christi nomine ediderit.

Argument. Tabulæ LXX.

Christianæ simplicitatis victoria.] Saulus exemplum sapientie, prudentie, contentionisque humane audito Christi mandato superatus, ex lupo agnus redditur.

Dedicatio.

Christo vindici efficacissimo.] Qui molestiam suis exhibitam ipse ita sibi exhiberi, grauemq; esse affirmat, ut vindicet etiam. Saule, Saule, inquit, quid me persequeris?

Odæ LXX. Argum.

Mutationem illam admirandam Pauli ex persecutore Ecclesia in propugnatorem canit Ode, ostendens quid impellat

impellat error, & studium, & persuasio popularis atque magnatum. Rursus quid possit Christus mutare & efficere, Spiritu sancto immisso in eos qui sibi obediunt.

Argum. Tabulæ LXXI.

Humanarum rerum necessarius exitus.] Nullus hominum effugere poterit, quin reddat rationem eorum, quæ fecerit in corpore, siue bonum, siue malum: omnes enim manifestari oportet ante tribunal Christi, 2. Corinth. 5.

Dedicatio.

Christo regi benignissimo, vltorique iustissimo.] Qui reddet unicuique iuxta opera sua. Lege secundum

caput Epistolæ ad Romanos.

Odæ LXXI. Argum.

Hominum res aliqua ex parte in hoc mundo turbatas certam diem habere ad examinandum, atque pro iusti iudicii ratione vel premio, vel supplicio compensandum Ode canit. Quæ die nihil optatius piis, nihil impiis minus optatum esse potest; cum alius virtutis & pietatis culta corona, alius impietatis, & improbitatis exercitiæ poena imponenda sit. Hortatur demum omnes, ut sibi consulant, & brevis vita recte exercitiæ spacio magnum æternorum laborum incommodum vitet, magnumq; maximorum bonorum compendium faciant.

DIVI.

DIVINI DE HVMANA SALVTE

CONSILII SECVLORVM SERIE EX- PLICANDI INDEX.

P R I M V S proponitur Moses antiquorum arcanorum explicandorum, & futura salutis significanda vates à Deo constitutus.

- 2 Hic mundi creationem, & hominum ruinam narrat.
- 3 Initium seculorum omnium, quæ ad humana salutis negotium referuntur, adnotatur ab eo tempore, quo Deus hominum ruinam misertus, salutem adferendam, dignitatemq; amplificandam in se recepit. Hac est fœderis promissio.
- 4 Fœdus malitia hominum ferè interruptum cum Noë instauratur, sicut scriptum est: Ponam pactum meum tecum.
- 5 Idem fœdus iam propius & clarius Abrahæ expositum primum vocato promittitur. s. s. E. Et benedicam tibi, & magnificabo nomen tuum.
- 6 Postea eidem Abrahæ fidei experimentis probato confirmatur. s. s. E. Benedicentur in semine tuo omnes gentes terræ, Genes. 15.
- 7 Deinde etiam Iacob dormienti scala per quietem visa admirando arcanoque modo significatur. s. s. E. Benedicentur in te, & in semine tuo cuncta tribus terræ, Genes. 28.
- 8 Iacob moribundus diuinum de humana salute consilium filiis arcano testamento obumbratum significat, & spem fidemq; suam hæreditario præcepto posteris relinquit, Genes. 49.
- 9 Salutis, & libertatis Israëlitarum, quæ humana figura expressa futura erat, dux & procurator natus Moses diuina providentia à periculo liberatur, Exodi primo.
- 10 Moses fide antiquarum promissionum fulcrus, salutis specimen meditatatur Aegypto occiso.
- 11 Deus figuram humana salutis edere incipit & moliri in rubo ardenti Mosi ostensus.
- 12 Liberati Israëlita ex Aegypto humanam salutem futuram referunt, quæ iam populo comparato instruis incepterat, ex quo populo salutis Pontifex nasciturus erat.
- 13 Mare rubrum absolutè salutis figuram obtinuit ex resurrectione mortuorum Iesu Christi.
- 14 Lex in Sina data populi fœdus cum Deo conciliatum probat futura nouæ legis signum.
- 15 Manna in desertum missa admiranda celestis providentia signum fuit erga eos, qui diuina salutis compotes euasissent.

- 17 Ingressi in promissam terram Israëlita, requiem promissam spiritualem certam pijs fore significabant.
- 18 Expugnatio hostilium urbium victoriam sanctorum significabat de principibus, & potestatibus, & hostibus omnibus reportandam diuinam virtute.
- 19 Terra diuisio caelestis patria possessionem portendebat.
- 20 Testamenti veteris exercitationes omnes & occupationes, venturum salutis auctorem significatum, expectandum predicabant.
- 21 Vnum ex officiis eorum, qui salutem expectant, est pœnitentia studium legitimum.
- 22 Omnia qua in libris sacrarum historiarum continentur, ad illam veteris testamenti conditionem referuntur, cuius scriptores & prophetae appingere satis fuit. Fuere autem
Samuel.
- 23 Nathan.
- 24 Dauid.
Salomon.
- 25 Isaias.
Ieremias.
Daniel,
Esdras.

*Atque hæcenus antiquorum librorum summa est.
Deinde Euāgelij scriptores quatuor sunt, Matthæus,
Marcus, Lucas, & Iohannes, à quibus negotium salutis coeptum, predicatum, & expeditum hoc ordine narratur.*

- 34 Precursoris Christi natiuitas annuntiatur Zacharia.
- 35 Deinde nuntius caelestis ad Virginem mittitur, matrem futuram Seruatoris.
- 36 Virgo in utero gerens Christum, Elizabeth gratulabunda salutat.
- 37 Precursor nascitur.
- 38 Christus nascitur matre virgine.
- 39 Christus circumciditur.
- 40 Rex Iudeorum pronuntiatus Christus adoratur à Magis.
- 41 Ioseph à Deo monitus migrat in Aegyptum cum puero & matre.
- 42 Christus puer, duodecim annos natus, diuina sapientia argumenta exhibet.
- 43 Iohannes annuntiat Christi præsentiam, præparat animos ad salutis fidem & spem.
- 44 Christus baptizatus à Iohanne declaratur Dei filius voce calitus audita.
- 45 Christus tentatus vincit Satanam, & specimen dat maxima victoria futura.
- 46 Initium signorum Iesu Christi in nuptiis.
- 47 Deinde incipit predicare Euangelium Christum.

48 Duode-

- 48 *Duodecim à se electos Euangelij pradicatores delegat.*
- 49 *Testatur miracula edito se discipulis suis prospicere, & omnibus qui se sequuntur.*
- 50 *Lazari excitatione à mortuis testatur se visa auctorem; atque aded vitam esse ipsam.*
- 51 *Christus rex indicatur à Deo iuxta vaticinia.*
- 52 *Christus in cœna seipsum exhibens in cibum spirituale sacramentum mortis suæ instituit, in quo magnum consilium Dei editur, antea celatum hosti antiquo.*
- 53 *Christus se Patri offert victimam pro mundi delictis.*
- 54 *Christus orat, commendat se, obedientiamq; suam Patri.*
- 55 *Christus capitur.*
- 56 *Damnatur a suis.*
- 57 *Traditur Gentibus.*
- 58 *Deducitur ad Herodem.*
- 59 *Flagellatur.*
- 60 *Postulatur ad mortem à suis.*
- 61 *Traditur crucifigendus, innocens promittitur.*
- 62 *Crucifigitur.*
- 63 *Deponitur mortuus de cruce.*
- 64 *Sepelitur omnia hac secundum scripturas.*
- 65 *Resurgit secundum scripturas, victa morte, & inferni regno.*
- 66 *Conspicitur certissimis testibus.*
- 67 *Ascendit triumphator in calum.*
- 68 *Mittit Spiritum sanctum, pignus regni à se obtenti, & suis acquisiti.*
- 69 *Testantur Apostoli Christi regnum & virtutem miraculis editis, & sapientissimis orationibus.*
- 70 *Deligitur ex hostibus Christiani nominis sauisimus in testem locupletissimum virtutis & veritatis Christi.*
- 71 *Finis mundi & scripturarum omnium statuitur in aduentu Christi iudicis.*

Österreichische Nationalbibliothek

+Z156642601

